

مرداد ۱۴۰۱
مسلسل: ۱۸۳۳۱

**مجموعه مطالعات بررسی طرح‌های عمرانی
(تملك دارایی‌های سرمایه‌ای) استان‌ها در سال ۱۳۹۸:
۱۵. استان کهگیلویه و بویراحمد
(ویرایش نخست)**

مرکز پژوهش‌ها
مجلس شورای اسلامی

شماره مسلسل: ۱۸۳۳۱

کد موضوعی: ۲۲۰

شناسنامه گزارش

عنوان گزارش: مجموعه مطالعات بررسی طرح‌های عمرانی (تملك دارایی‌های سرمایه‌ای) استان‌ها در سال ۱۳۹۸: ۱۵. استان کهگیلویه و بویراحمد (ویرایش نخست)

نام دفتر: مطالعات اقتصادی (گروه اقتصاد منطقه‌ای و بین‌الملل)

تهیه و تدوین: زهرا ذاکری

همکاران: مجتبی اسفندیاری، نگار اکبری

ناظران علمی: فرشاد مؤمنی، حسین غلامرضانزاد، علی اصغر بانویی، موسی شهبازی، سیدمحسن علوی‌منش، مهدی رزم‌آهنگ، سیدعلی روحانی

اظهار نظر کنندگان: حمید فصیحی، سیدمحمدامین اخوت علویان، عاطفه جلالی موسوی

واژه‌های کلیدی:

۱. توسعه

۲. توسعه منطقه‌ای

۳. طرح‌های تملك دارایی‌های سرمایه‌ای

۴. استان کهگیلویه و بویراحمد

تاریخ انتشار: ۱۴۰۱/۵/۱۳

به نام خدا

فهرست مطالب

۱	چکیده.....
۵	مقدمه.....
۶	۱. مفاهیم، پایه‌های آماری، روش و محدودیت‌های مطالعه.....
۶	۱-۱. مفاهیم.....
۸	۱-۲. پایه‌های آماری.....
۹	۱-۳. روش مطالعه.....
۱۲	۱-۴. محدودیت‌های مطالعه.....
۱۳	۲. طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استان کهگیلویه و بویراحمد در سال ۱۳۹۸.....
۱۴	۲-۱. بررسی موضوعی طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استان کهگیلویه و بویراحمد.....
۱۴	۲-۱-۱. بررسی طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استان کهگیلویه و بویراحمد بر حسب امور.....
۱۷	۲-۱-۲. بررسی طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استان کهگیلویه و بویراحمد بر حسب فصل.....
۲۱	۲-۱-۳. بررسی طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استان کهگیلویه و بویراحمد بر حسب برنامه.....
۲۴	۲-۲. بررسی جغرافیایی طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استان کهگیلویه و بویراحمد در سطح شهرستان‌های استان.....
۲۸	۲-۳. ارزیابی طول عمر و درصد تخصیص اعتبار پروژه‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استان کهگیلویه و بویراحمد.....
۳۲	۲-۴. ارزیابی اندازه پروژه‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استان کهگیلویه و بویراحمد بر حسب اعتبار پروژه.....
۳۶	جمع‌بندی و پیشنهادها.....
۴۰	پیوست‌ها.....
۴۰	پیوست ۱.....
۴۲	پیوست ۲.....
۴۵	منابع و مآخذ.....

مجموعه مطالعات بررسی طرح‌های عمرانی
(تملك دارایی‌های سرمایه‌ای) استان‌ها در سال ۱۳۹۸:
۱۵. استان کهگیلویه و بویراحمد (ویرایش نخست)

چکیده

تصویب طرح‌های آمایش استانی در اسفندماه سال ۱۳۹۹ و تأکید بر ضرورت پایبندی استان‌ها به اجرای آن، این سؤال را پررنگ ساخته است که چه میزان طرح‌ها و پروژه‌های انجام شده یا درحال اجرا از محل اعتبارات بودجه‌ای و غیربودجه‌ای در استان‌ها، در راستای پیشنهادهای و اهداف تعیین شده توسط طرح‌های آمایش استانی بوده است؟ از آنجا که پروژه‌های جاری در بودجه‌های عمرانی استان‌ها قبل از تدوین اسناد آمایش تعریف شده‌اند، لذا می‌توان گفت اسناد آمایش حداقل تا سال ۱۴۰۰ نقشی در ایجاد پروژه‌های عمرانی جاری استان‌ها نداشته‌اند.

اما پاسخ به این سؤال که آیا اساساً ساختار فعلی نظام بودجه‌ریزی امکان برقراری ارتباط معنادار با نظام تدبیر و برنامه‌ریزی فضایی کشور را دارد یا خیر، می‌تواند در راستای تخصیص بهینه منابع مالی کشور مؤثر باشد. به عبارت دیگر در صورتی که بتوان با عنایت به دستاوردهای اسناد آمایش استانی و ملی، اولویت‌بندی مشخصی برای توسعه هر استان ارائه و درنهایت تخصیص اعتبارات را معطوف بر اولویت‌های مذکور نمود، احتمال تحقق اهداف توسعه‌ای پیش‌بینی شده برای هر استان بیشتر خواهد بود.

به این ترتیب در مطالعه حاضر به‌عنوان گام نخست، شفافیت طرح‌های عمرانی استان مورد توجه قرار گرفته است؛ شفافیتی که تاکنون درخصوص پروژه‌های عمرانی استان‌ها تا بدین حد صورت نگرفته و ازسوی دیگر می‌تواند بستر مناسبی برای مقابله با مفاسد احتمالی در این زمینه نیز باشد.

به‌نظر می‌رسد واکاوی دقیق طرح‌های عمرانی استان‌ها از منظر «موضوعی»، «جغرافیایی»، «طول عمر»، «درصد تخصیص» و «اندازه» در سطح استان و شهرستان‌های مربوطه می‌تواند تصویر قابل اتکایی از وضع موجود ارائه دهد و درنهایت امکان پاسخ به سؤال فوق را از طریق انجام مطالعات تکمیلی فراهم کند.

ازسوی دیگر مسئله طول عمر و درصد تخصیص اعتبار پروژه‌ها از آن جهت حائز اهمیت است که طولانی شدن عمر پروژه‌ها و عدم حصول دستاورد قابل اتکا علی‌رغم صرف زمان و منابع فراوان، به یکی از معضلات جدی طرح‌های عمرانی کشور مبدل شده است. به عبارت دیگر، طولانی شدن عمر پروژه‌های عمرانی یک استان به این معنی است که بخشی از برنامه‌های عمران و توسعه استان، متمرکز بر موضوعاتی است که سال‌ها پیش برنامه‌ریزی شده‌اند. بنابراین نوعی وابستگی به مسیر طی شده در تخصیص منابع مالی مشاهده می‌گردد و بخش قابل‌ملاحظه‌ای از منابع عمرانی استان، بدون توجه به اصول و مبانی آمایش سرزمین و نیازها و مقتضیات روز استان، صرف پروژه‌هایی می‌شود که مدت‌ها پیش، برنامه‌ریزی و آغاز شده‌اند.

در ادامه مهم‌ترین دستاوردهای مطالعه حاضر در ارتباط با طرح‌های عمرانی استان کهگیلویه و بویراحمد در سال ۱۳۹۸ ارائه شده است:

- استان کهگیلویه و بویراحمد در سال ۱۳۹۸، تعداد ۱۴۹۷ پروژه فعال در قالب ۳۵۱ طرح عمرانی داشته که قدیمی‌ترین آن‌ها از سال ۱۳۴۱ آغاز شده است.
- طرح‌های یادشده در قالب ۱۰ امور، ۳۱ فصل و ۶۶ برنامه مختلف طبقه‌بندی شده‌اند.
- مجموع اعتبار پیش‌بینی‌شده برای پروژه‌های مذکور حدود ۴۱.۵ هزار میلیارد ریال می‌باشد.
- در مجموع، ۶۳.۴ درصد از اعتبارات یادشده (بالغ بر ۲۶.۳ هزار میلیارد ریال)، جهت اجرای پروژه‌ها، تخصیص داده شده است.
- متوسط عمر پروژه‌های تملک‌دارایی‌های سرمایه‌ای استان معادل ۸.۴ سال بوده است.
- «امور اقتصادی» با ۳۰.۸ درصد سهم و «امور مسکن، عمران شهری و روستایی» با ۲۹ درصد سهم، بیشترین سهم از تعداد پروژه‌های استان را به خود اختصاص داده‌اند.
- «امور اقتصادی» با ۵۳.۲ درصد سهم و «امور مسکن، عمران شهری و روستایی» با ۲۶.۳ درصد سهم، در مجموع ۷۹.۵ درصد منابع تخصیص‌داده‌شده به پروژه‌های عمرانی استان را جذب نموده‌اند.
- بر مبنای فصول، فصل‌های «توسعه و خدمات شهری، روستایی و عشایری»، «کشاورزی و منابع طبیعی» و «حمل و نقل»، به ترتیب با ۲۳.۱ درصد، ۱۱ درصد و ۹.۴ درصد سهم، بیشترین سهم را از تعداد پروژه‌های استان به خود اختصاص داده‌اند.
- فصول «منابع آب»، «حمل و نقل» و «توسعه و خدمات شهری، روستایی و عشایری»، به ترتیب با اختصاص ۳۰.۵ درصد، ۱۸.۷ درصد و ۱۴.۸ درصد از اعتبارات تخصیص‌یافته استان، بیشترین سهم را از منابع اعتباری تخصیصی استان داشته‌اند.
- دو برنامه «ساماندهی کالبدی شهری و روستایی (فصل توسعه و خدمات شهری، روستایی و عشایری- امور مسکن، عمران شهری و روستایی)» و «توسعه حمل و نقل جاده‌ای (فصل حمل و نقل- امور اقتصادی)»، بیشترین سهم از تعداد پروژه‌ها را داشته‌اند.
- دو برنامه «توسعه حمل و نقل جاده‌ای (فصل حمل و نقل- امور اقتصادی)» و «عرضه آب (فصل منابع آب- امور اقتصادی)»، بیشترین سهم از اعتبارات تخصیص‌یافته را به خود اختصاص داده‌اند.
- ۵۶ برنامه عمرانی استان علی‌رغم دربرگرفتن ۷۲۹ پروژه، معادل ۴۸.۷ درصد کل پروژه‌های عمرانی استان، صرفاً ۱۹.۷ درصد از اعتبارات تخصیص‌یافته استان، سهم داشته‌اند.
- ۴۳ برنامه از ۵۶ برنامه یادشده، هر یک سهمی بسیار اندک و کمتر از ۰.۵ درصد از اعتبارات تخصیص‌یافته استان را جذب نموده‌اند.

• شهرستان «گچساران»، ضمن برخورداری از سهم ۱۸.۶ درصدی از تعداد پروژه‌های استان، با ۳۱.۷ درصد سهم از اعتبارات تخصیص یافته استان، سهم قابل توجهی از منابع عمرانی استان را جذب نموده و به این ترتیب، عدم تعادل قابل توجهی در سطح استان ایجاد نموده است.

• شاخص نسبت تخصیص اعتبار پروژه‌ها در استان کهگیلویه و بویراحمد، از وضعیت نسبتاً مساعدی برخوردار است؛ اندازه شاخص یادشده برای کل پروژه‌های استان، ۶۳.۴ درصد می‌باشد و در سطح شهرستان‌ها نیز، به جز پروژه‌های «سطح استان (بین شهرستانی)»، نسبت تخصیص اعتبار کلیه شهرستان‌های استان، بالاتر از ۵۰ درصد می‌باشد.

• شهرستان‌های «باشت»، «گچساران» و «بهمئی» به ترتیب با جذب ۷۹.۹ درصد، ۷۳ درصد و ۷۱.۸ درصد از منابع پیش‌بینی شده برای پروژه‌های خود، از منظر شاخص تخصیص اعتبار، نسبت به سایر شهرستان‌های استان، در جایگاه مناسب‌تری قرار دارند.

• ۵.۷ درصد پروژه‌های عمرانی استان کهگیلویه و بویراحمد، در زمره پروژه‌های «بسیار کوچک» قرار می‌گیرند. اندازه ۵۶.۱ درصد پروژه‌ها «کوچک» و ۳۰.۱ درصد آن‌ها، «متوسط» است و در نهایت، پروژه‌های «بزرگ» و «بسیار بزرگ»، به ترتیب ۷.۱ و ۱.۱ درصد از کل پروژه‌های استان را به خود اختصاص داده‌اند.

در مطالعه حاضر به منظور طبقه‌بندی پروژه‌های عمرانی جاری در استان کهگیلویه و بویراحمد از دو ماتریس «عمر - درصد تخصیص» و «اندازه - اولویت» بهره گرفته و در نهایت مبتنی بر دو ماتریس مذکور اولویت‌بندی مشخصی جهت مواجهه با پروژه‌های مذکور ارائه شده است. در ارتباط با ارزیابی طول عمر و درصد تخصیص اعتبار پروژه‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای برای هر استان از طبقه‌بندی زیر بهره گرفته شده است:

- طبقه یک: پروژه‌های با طول عمر زیاد (بیش از ۱۵ سال) و تخصیص اعتبار اندک (کمتر از ۴۰ درصد)،
- طبقه دو: پروژه‌های با طول عمر متوسط و بیشتر (بیش از ۱۰ سال) و تخصیص اعتبار زیاد (بیش از ۸۰ درصد)،
- طبقه سه: پروژه‌های با طول عمر اندک (کمتر از ۱۰ سال) و تخصیص اعتبار زیاد (بیش از ۸۰ درصد)،
- طبقه چهار: پروژه‌های با طول عمر متوسط (۱۰ تا ۱۵ سال) و تخصیص اعتبار اندک (کمتر از ۴۰ درصد) یا طول عمر متوسط و بیشتر (بیش از ۱۰ سال) و تخصیص اعتبار متوسط (۴۰ تا ۸۰ درصد)،

• طبقه پنج: پروژه‌های با طول عمر اندک (کمتر از ۱۰ سال) و تخصیص اعتبار متوسط و کمتر (کمتر از ۸۰ درصد).
براساس طبقه‌بندی فوق ماتریس عمر - درصد تخصیص اعتبار پروژه‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای هر استان تشکیل و نحوه برخورد با هریک از مناطق ماتریس عمر - تخصیص با اولویت‌بندی پنج‌گانه زیر تبیین شده است:

الف) اولویت ۱: طول عمر زیاد (بیش از ۱۵ سال) و تخصیص اعتبار اندک (کمتر از ۴۰ درصد)

- ویژگی: چشم‌انداز کوتاه‌مدتی برای اتمام آنها متصور نیست.

- پیشنهاد نحوه برخورد:

- نظارت و بررسی دقیق پروژه،
- آسیب‌شناسی علل تأخیر،
- تصمیم‌گیری در خصوص توقف، اصلاح، واگذاری یا ادامه پروژه.

ب) اولویت ۲: طول عمر زیاد (بیش از ۱۵ سال) و تخصیص اعتبار زیاد (بیش از ۸۰ درصد)

- ویژگی: به دلیل تخصیص بخش قابل توجهی از اعتبار مورد نیاز پروژه، گزینه توقف چندان مطرح نیست.
- پیشنهاد نحوه برخورد:
  - نظارت و بررسی دقیق پروژه،
  - آسیب‌شناسی علل تأخیر،
  - اتمام یا اصلاح پروژه.

ج) اولویت ۳: طول عمر اندک (کمتر از ۱۰ سال) و تخصیص اعتبار زیاد (بیش از ۸۰ درصد)

- ویژگی: از وضعیت مناسبی نسبت به سایر گروه‌ها برخوردارند و به اتمام رسیدن آنها در افق کوتاه‌مدت محتمل است.
- پیشنهاد نحوه برخورد:
  - تخصیص اعتبار باقیمانده و اتمام پروژه.

د) اولویت ۴: طول عمر متوسط (۱۰ تا ۱۵ سال) و تخصیص اعتبار اندک (کمتر از ۴۰ درصد) یا طول عمر

متوسط و بیشتر (بیش از ۱۰ سال) و تخصیص اعتبار متوسط (۴۰ تا ۸۰ درصد)

- ویژگی: شرایط بینابینی نسبت به دو اولویت نخست دارند، اما با توجه به شرایط متعادل‌تر آنها، در اولویت چهارم قرار گرفته‌اند.
- پیشنهاد نحوه برخورد:
  - نظارت و بررسی دقیق پروژه،
  - آسیب‌شناسی علل تأخیر پروژه‌های قدیمی‌تر،
  - تصمیم‌گیری در خصوص توقف، اصلاح، واگذاری یا ادامه پروژه.

ه) اولویت ۵: طول عمر اندک (کمتر از ۱۰ سال) و تخصیص اعتبار متوسط و کمتر (کمتر از ۸۰ درصد)

- ویژگی: هنوز انحراف جدی در خصوص میزان پیشرفت پروژه رخ نداده است.
- پیشنهاد نحوه برخورد:
  - نظارت بر پروژه با هدف پیشگیری از انحراف فرایند اجرایی.

اگرچه بخشی از پروژه‌های مورد بررسی در طبقه طرح‌های مستمر قرار می‌گیرند، اما با توجه به تخصیص کم و گاه طول عمر بالای طرح‌های مستمر (نظیر تعمیر و نگهداری)، به نظر می‌رسد واکاوی دقیق تمامی پروژه‌های عمرانی اعم از مستمر و غیرمستمر و انتخاب نحوه صحیح مواجهه با آنها از ضرورت بالایی برخوردار است. در ادامه مهم‌ترین نکات حاصل از اولویت‌بندی پروژه‌های عمرانی جاری در استان کهگیلویه و بویراحمد براساس متدولوژی فوق‌الذکر ارائه می‌شود:

- از میان ۱۰ پروژه‌ای که بر اساس ماتریس عمر- درصد تخصیص، در اولویت اول تعیین تکلیف قرار گرفته‌اند، اندازه ۳ پروژه «کوچک»، ۳ پروژه «متوسط»، ۳ پروژه «بزرگ» و نهایتاً ۱ پروژه «بسیار بزرگ» می‌باشد.
- پروژه‌های مربوط به سایر اولویت‌ها (دوم تا پنجم)، از نظر شاخص اندازه، عمدتاً در گروه پروژه‌های «کوچک» و «متوسط» قرار گرفته‌اند. لذا اعتبار پیش‌بینی‌شده برای هر یک از پروژه‌های استان کهگیلویه و بویراحمد، عموماً بین ۱۰۰ میلیون تا ۵ میلیارد تومان می‌باشد.
- با توجه به آنکه پروژه‌هایی که عمر آن‌ها کمتر از ۱۰ سال است، بسته به درصد تخصیص اعتبار، در اولویت سوم یا پنجم جای گرفته‌اند، می‌توان گفت بخش عمده پروژه‌های عمرانی استان که طی یک دهه اخیر بارگذاری شده‌اند نیز، از نظر شاخص اندازه، «کوچک» یا «متوسط» هستند.

شایان ذکر است تمامی مطالب و تحلیل‌های ارائه شده در گزارش حاضر به دلیل عدم ارائه گزارش‌های عملکرد و پیشرفت فیزیکی پروژه‌های عمرانی توسط سازمان برنامه و بودجه کشور، براساس تخصیص ریالی ارائه شده‌اند.

مقدمه

پیوند میان برنامه‌ریزی فضایی کلان با طرح‌ها و پروژه‌های عملیاتی و متعاقب آن امکان‌سنجی، برآورد و تأمین اعتبارات آنها، همواره از عمده چالش‌های کشور بوده است. از طرفی طرح آمایش سرزمین به‌عنوان داعیه‌دار برنامه‌ریزی فضایی کشور همواره در مرحله تهیه و تصویب جامانده و به جرئت می‌توان گفت طرح‌های آمایش سرزمین تهیه شده (اقدامات ناقص انجام شده در سال‌های برنامه سوم توسعه به بعد)، هیچ‌گاه نتوانستند آن‌طور که انتظار می‌رفت اجرایی شده یا در طرح‌ها و پروژه‌های اجرایی کشور به‌عنوان سند فرادست، تأثیرگذار باشند.

در سال‌های اخیر تهیه و تصویب طرح‌های آمایش استانی و تأکید بر ضرورت پایبندی استان‌ها به اجرای آن، این سؤال را پررنگ ساخته که **چه میزان طرح‌ها و پروژه‌های عمرانی جاری کشور، در راستای پیشنهادها و اهداف تعیین شده توسط طرح‌های آمایش استانی بوده است؟** آیا اساساً ساختار فعلی نظام بودجه‌ریزی امکان برقراری ارتباط معنادار با نظام تدبیر و برنامه‌ریزی فضایی کشور را دارد یا خیر؟ برای پاسخ به این سؤال نیاز است قوانین بودجه و طرح‌های آمایش به تفکیک هر استان و با دقت کامل مورد بحث و بررسی قرار گیرد تا بتوان میزان ارتباط این دو را ارزیابی کرد.

با فرض این موضوع که قانون بودجه باید با منطق مشخص و قابل دفاع، تخصیص بودجه را انجام دهد؛ به نظر می‌رسد میزان اعتبارات توزیع شده و تخصیص یافته به استان‌ها (فارغ از نگاه صرف به جدول شماره (۱۰) ماده‌واحد قانون بودجه) باید با نیاز، عملکرد و شرایط استان همچنین با رویکرد و هدف قانون، ارتباط معناداری برقرار کند.^۱

۱. این ارتباط باید از ذهن و رابطه تصمیم‌گیران به دور بوده و قابل تشخیص، تبیین و درک برای جامعه کارشناسی و بهره‌بردار باشد.

از سوی دیگر، موضوع شفافیت میزان اعتبارات تخصیص یافته به استان‌ها اگرچه به احتمال زیاد باید به تفصیل در دستگاه‌های اجرایی مربوطه یا دفاتر موضوعی سازمان برنامه و بودجه کشور یا سازمان‌های استانی آن وجود داشته باشد، لکن در قوانین بودجه‌ای که در اختیار جامعه مخاطب قرار می‌گیرد، قابل ردیابی نیست.^۱ این نارسایی در قوانین بودجه، می‌تواند ناشی از دو عامل باشد:

- اطلاعات در قانون بودجه قابل تشخیص بوده و فقط از نظر ارائه شکلی در جداول، تفکیک استانی آن موجود نیست.
  - اعتبارات از هر دو لحاظ ماهوی و شکلی، قابلیت شناسایی استانی را ندارند.
- همان‌طور که پیش‌تر نیز اشاره شد، بی‌تردید کشف و برقراری ارتباطات منطقی بودجه سالیانه با برنامه‌های توسعه کشور، هم از بابت ماهیت بودجه‌ریزی و هم از جنبه شفافیت، چالشی اساسی است.
- فرایند شفاف‌سازی منابع تخصیص‌یافته را می‌توان با توجه به اطلاعات در دسترس قوانین بودجه و با تحلیل توزیع استانی اعتبارات تملک‌داری‌های سرمایه‌ای آغاز کرد. شایان توجه است کشف رابطه معنادار میان عوامل برنامه‌ریزی فضایی (مشخصاً طرح‌های آمایشی) و اجزای بودجه (به‌ویژه طرح‌ها و پروژه‌های عمرانی) در سطح استان‌ها، نیازمند مطالعات جداگانه است که در آینده در دستور کار قرار خواهد گرفت.
- با این مقدمه، برای شفاف‌سازی ساختار طرح‌های عمرانی استانی در مطالعه حاضر، ابتدا پایه‌های آماری و روش مطالعه تبیین شده و در ادامه تملک‌داری‌های سرمایه‌ای استان از منظر «موضوعی»، «جغرافیایی»، «طول عمر»، «درصد تخصیص» و «اندازه»، مورد واکاوی قرار گرفته و در نهایت جمع‌بندی گزارش ارائه شده است.

۱. مفاهیم، پایه‌های آماری، روش و محدودیت‌های مطالعه

در این قسمت از مطالعه به تبیین مفاهیم اساسی پیرامون طرح‌های تملک‌داری‌های سرمایه‌ای پرداخته و سپس، پایه‌های آماری و روش مطالعه تبیین می‌شود.

۱-۱. مفاهیم^۲

طبق بند «۱۰» ماده (۱) قانون برنامه و بودجه،^۳ «طرح‌های تملک‌داری‌های سرمایه‌ای» به مجموعه عملیات و خدمات مشخصی اطلاق می‌شود که براساس مطالعات توجیهی فنی، اقتصادی، اجتماعی توسط دستگاه اجرایی، طی مدت معین و با اعتبار معین برای تحقق بخشیدن به هدف‌های برنامه عمرانی پنج‌ساله به‌صورت سرمایه‌گذاری ثابت یا مطالعه برای ایجاد دارایی سرمایه‌ای، اجرا شده و منابع مورد نیاز آن از محل اعتبارات مربوط به تملک‌داری‌های سرمایه‌ای تأمین می‌شود.

۱. از یک جنبه می‌توان متصور شد که دولت و به‌تبع آن سازمان برنامه و بودجه کشور (به‌عنوان تدوین‌کننده لایحه و مجری قوانین بودجه که اختیار تام در نحوه ارائه این قوانین را براساس قانون اساسی داراست) به این نوع تفکیک در قوانین بودجه قائل نبوده و آن را جزء وظایف خود تلقی می‌کند.

۲. مطالب این بخش از گزارش مرکز پژوهش‌های توسعه و آینده‌نگری باعنوان «آسیب‌شناسی امور ناظر بر طرح‌های تملک‌داری‌های سرمایه‌ای و ارائه راهبردهای ساماندهی»، ۱۴۰۰ اخذ شده است.

۳. قانون برنامه و بودجه مصوب سال ۱۳۵۱.

طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای از ابعاد مختلف قابل طبقه‌بندی‌اند به طوری که از بعد مقیاس، به دو دسته «طرح‌های ملی» و «طرح‌های ملی استانی شده (طرح استانی ویژه سابق)»، از بعد ماهیت، به دو گروه «مستمر» و «غیرمستمر» و از بعد نوع طرح، به انواع «احداث»، «توسعه»، «مرمت» و غیره تقسیم می‌شوند.

- **طرح‌های ملی**، طرح‌هایی هستند که جنبه استراتژیک داشته و از لحاظ سرمایه‌گذاری، بزرگ و از نظر تکنولوژی، پیچیده بوده و آثار مترتب بر اجرای آنها نیز از یک منطقه فراتر می‌رود.

- **طرح‌های ملی استانی شده**، مجموعه‌ای از طرح‌های ملی هستند که در پیوست شماره (۱) قانون بودجه به صورت استانی مشخص شده‌اند.

- **طرح‌های مستمر و غیرمستمر**، طرح‌های پیوست شماره (۱) قانون بودجه از بعد دارا بودن سال شروع و خاتمه به دو بخش طرح‌های غیرمستمر (دارای سال شروع و خاتمه) و طرح‌های مستمر (فقط دارای سال شروع) که بیشتر ماهیت تعمیر و نگهداری و تأمین تجهیزات دارند، تقسیم می‌شوند (فصیحی، ۱۴۰۰).

طبقه‌بندی طرح‌های عمرانی در پیوست شماره (۱) قانون بودجه، بدین ترتیب است که هر طرح در ذیل یک برنامه و هر برنامه در ذیل یک فصل و هر فصل در ذیل یکی از امور ۱۰ گانه جای می‌گیرد. اطلاعات تکمیلی هر طرح شامل تعداد پروژه، شرح عملیات، میزان پیشرفت فیزیکی و ریالی و سایر اطلاعات مالی و نظارتی در موافقتنامه‌ای که به نام هر طرح پیش‌بینی شده ارائه می‌شود. موافقتنامه عقدی است حقوقی-فنی و مالی که دستگاه اجرایی تعهد می‌کند از یک طرف شرح عملیات مندرج در آن را رعایت کند و از طرف دیگر سازمان برنامه و بودجه به موازات پیشرفت فیزیکی عملیات، اعتبارات مصوب را براساس تخصیص اعتبار در اختیار دستگاه اجرایی قرار دهد.

- **موافقتنامه طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای** از تعدادی فرم و ضمیمه تشکیل می‌شود به طوری که در فرم (۱) به خلاصه طرح، در فرم (۲) به گزارش توجیهی طرح، در فرم (۳) به منابع تأمین اعتبار هر پروژه ذیل طرح، در فرم (۴) به اعتبارات برحسب فصول سرمایه‌گذاری، در فرم (۵) به خلاصه پروژه‌ها و در فرم ضمیمه (۲) به میزان و نوع سرمایه‌گذاری در طرح‌ها به تفکیک تأمین منابع (عمومی و داخلی) شرکت‌های دولتی و مؤسسات انتفاعی وابسته به دولت اشاره می‌شود.

طبق دستورالعمل اجرایی ماده (۲۳) قانون الحاق برخی مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۲) مصوب ۱۳۹۳/۱۲/۴، کارگروه استانی ماده (۲۳)، وظیفه بررسی طرح‌های تملک دارایی سرمایه‌ای در سطح استان را برعهده دارد و تصویب نهایی آن به‌عهده شورای برنامه‌ریزی و توسعه استان است.

کمیسیون و کارگروه استانی برای عمل به ماده (۲۳) قانون مذکور ایجاد شده است. طبق بند «الف» این ماده، عناوین، اهداف کمی و اعتبارات طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای جدید با رعایت مواد (۲۲) و (۲۳) قانون برنامه و بودجه مصوب سال ۱۳۵۱ و رعایت قانون نحوه اجرای سیاست‌های کلی اصل چهل و چهارم (۴۴) قانون اساسی براساس گزارش توجیهی فنی (حجم کار و زمانبندی اجرا)، اقتصادی، مالی و زیست‌محیطی و رعایت پدافند غیرعامل از سوی مشاور و دستگاه اجرایی پس از تأیید سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور، برای یک‌بار و به قیمت ثابت سالی که طرح‌های مورد نظر برای اولین بار در لایحه بودجه سالیانه منظور می‌گردد، به تفکیک سال‌های برنامه‌های توسعه و سال‌های بعد به تصویب مجلس شورای اسلامی می‌رسد (فصیحی، ۱۴۰۰).

۱-۲. پایه‌های آماری

براساس اطلاعات ارائه شده توسط «معاونت امور استان‌ها و مناطق سازمان برنامه و بودجه کشور»، به‌طور کلی تأمین اعتبارات طرح‌ها و پروژه‌های عمرانی در سطح استان‌ها می‌تواند از محل منابع بودجه‌ای و غیربودجه‌ای تأمین شود.^۱ همان‌طور که بیان شد در بودجه‌های سنواتی منابع و مصارف به دو بخش ملی و استانی تقسیم می‌گردد که منظور از مصارف استانی، اعتبارات تحت مدیریت شورای برنامه‌ریزی و توسعه استان‌هاست که در جدول شماره (۱۰) ماده‌واحد قانون بودجه لحاظ می‌شود. فارغ از ابهام‌های مختلف در بودجه و نحوه عملکرد آن، یکی از ابهام‌های اصلی بودجه را می‌توان نحوه توزیع اعتبار هریک از استان‌ها دانست. زیرا اعتبارات توزیعی استان‌ها به جدول شماره (۱۰) ماده‌واحد محدود نمی‌شود؛ به‌عبارت دیگر با فرض اینکه همه مصارف در یک مکان به‌وقوع می‌پیوندد که در محدوده یکی از استان‌ها واقع شده، پس همه مصارف می‌توانند تقسیم‌بندی استانی داشته باشد؛ لکن برخی مصارف که ماهیت ملی پیدا می‌کند باید از بقیه اعتبارات مجزا باشد. نحوه تمایز مصارف برخی دستگاه‌های اجرایی دارای ماهیت ملی را می‌توان این‌گونه برشمرد:

- دستگاه‌های اجرایی و فعالیت‌های مرتبط آنها که حکم سیاستگذاری یا نظارت عالی را برای کشور دارند و شمول اثر این فعالیت‌ها مربوط به حوزه‌های فعالیت خارجی یا عمومی کل کشور است (مانند مرکز سه قوه و برخی وزارتخانه‌ها یا نهادها)،
- دستگاه اجرایی و فعالیت‌های مرتبط آن، حکم راهبری اجرایی یا سیاستگذاری بخشی را داراست و به‌عنوان دستگاه اصلی وظیفه هماهنگی دستگاه‌های استانی تابعه را دارد (مانند بخش ملی وزارتخانه‌ها و سازمان‌ها)،
- ارگان‌های نظامی (و نه انتظامی) و امنیتی،
- دستگاه‌هایی که فقط یک مجموعه مرکزی و ملی داشته و تفکیک عملیات استانی آنها نیاز به پایگاه داده خاص و طبقه‌بندی شده داشته که در وضعیت کنونی این تمایز امکانپذیر نیست (مانند اعتبارات مربوط به برخی صندوق‌های بیمه)،
- در یک نتیجه کلی می‌توان ادعا کرد که اعتبارات مندرج در قانون بودجه سالیانه بجز در چهار مورد فوق‌الذکر، حتی اگر قابل تفویض به استان‌ها نباشد، می‌تواند قابل تقسیم به استان‌ها باشد. همچنین می‌توان گفت ارائه یک بررسی کامل در این زمینه به‌دلیل کمبود اطلاعات، عدم دسترسی آسان به اطلاعات موجود و طبقه‌بندی شدن برخی اطلاعات، امکانپذیر نیست. اما می‌توان بررسی داده‌های مندرج در قوانین بودجه را به‌عنوان گام نخست تلقی کرد.^۲ اصول مهم و حائز اهمیت در تفکیک استانی طرح‌ها در پنج دسته زیر قابل دسته‌بندی است:^۳
- برخی طرح‌ها با اعتبار ملی مربوط به دستگاه‌های ملی و در راستای وظایف حاکمیتی دستگاه‌ها اجرایی می‌شوند که مشخصه تفکیک استان ندارند.

۱. برای مطالعه بیشتر مراجعه شود به پیوست شماره ۱.
 ۲. هرچند در این راه نیز، عدم دسترسی به داده‌های دارای فرمت قابل ویرایش، مشکل اصلی محسوب شده و تحلیل را زمانبر کرده و در برخی موارد، باعث بروز خطاهایی می‌شود.
 ۳. اعتبارات استانی جدول (۱۰) ماده‌واحد قوانین بودجه را نیز می‌توان به این ۵ دسته افزود. اما از آنجا که نحوه توزیع این اعتبارات و پروژه‌های آن مشخص نیست؛ لذا این موضوع محل بحث نخواهد بود.

- برخی دیگر از طرح‌های با اعتبار ملی میان تمامی استان‌ها (یا بسیاری از استان‌ها) مشترک بوده و در سطح طرح که در قانون ذکر می‌شود امکان تفکیک نداشته و به احتمال زیاد در سطح پروژه قابلیت تفکیک دارند که به دلیل عدم دسترسی به این سطح از اطلاعات، در این مطالعه امکان محاسبه اعتبار آن وجود ندارد.^۱
- دسته سوم شامل طرح‌هایی با اعتبار ملی است که بین چند استان مشخص تعریف شده‌اند. این طرح‌ها هرچند قابلیت تشخیص استان‌های برخوردار از آن طرح‌ها را دارند لکن به دلیل مشخص نبودن سهم هر استان از اعتبارات آن طرح، امکان محاسبه سهم اعتباری هر استان وجود ندارد.
- طرح‌هایی با اعتبار ملی که براساس نام طرح قابلیت تفکیک استانی را دارا بوده و مکان اجرای طرح کاملاً مشهود و ویژه یک استان است. این طرح‌ها در سال‌های بررسی شده، همواره بیش از نیمی از طرح‌های ملی مندرج در پیوست یک را شامل شده‌اند.
- طرح‌هایی با اعتبار ملی که مبادله موافقتنامه آن در استان انجام می‌شود و با عنوان طرح‌های استانی ویژه قلمداد می‌شود. این طرح‌ها به‌طور کامل قابلیت تفکیک استانی دارند. تا پیش از سال ۱۳۹۷، این‌گونه طرح‌ها در قالب یک جدول مستقل در پیوست شماره (۱) قانون بودجه درج می‌شد؛ لکن پس از این سال، جدول مذکور حذف و طرح‌های استانی ویژه به‌صورت ستاره‌دار به همراه سایر طرح‌ها در پیوست شماره (۱) قانون بودجه درج می‌شود.^۲
- از آنجا که بررسی اعتبارات هزینه‌ای - مؤکداً فارغ از نگاه صرف به جدول شماره (۱۰) ماده واحده قوانین بودجه از نظر ماهوی و شکلی قابلیت تفکیک استانی ندارد^۳ لذا گزارش حاضر مبتنی بر داده‌های پایگاه اطلاعاتی «سامانه نظارت ۴»^۴ سازمان برنامه و بودجه، اعتبارات عمرانی تخصیص یافته به استان‌ها از محل اعتبارات بودجه‌ای و غیربودجه‌ای را بررسی کرده است.

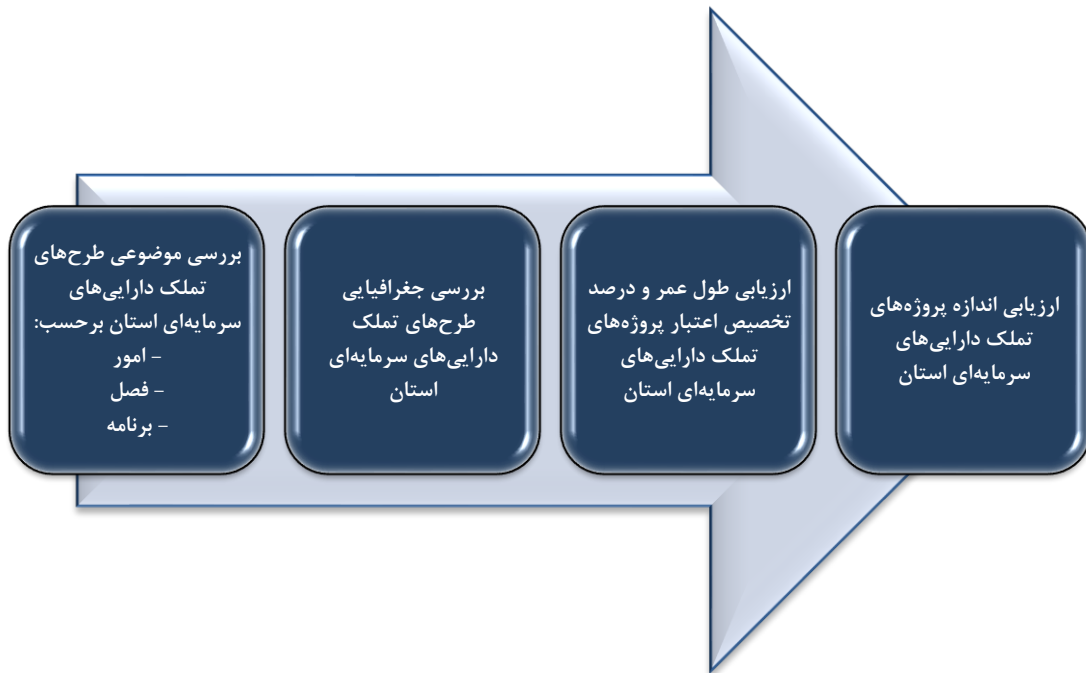
۳-۱. روش مطالعه

گزارش حاضر با روش تحلیلی - توصیفی انجام شده است. به عبارت دیگر تلاش شده وضعیت موجود پروژه‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای در استان بررسی و به توصیف منظم و نظام‌مند وضعیت فعلی پرداخته شود. به این منظور طبقه‌بندی و توصیف طرح‌ها و پروژه‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای در هر استان به شرح زیر انجام شده است:

---

۱. در پیوست شماره (۱) بودجه به این ردیف‌ها؛ ردیف‌های گلوبال اطلاق می‌شود.
۲. در لایحه بودجه سال ۱۴۰۱، این طرح‌ها در پیوستی جداگانه با عنوان اطلاعات تکمیلی لایحه بودجه سال ۱۴۰۱ گنجانده شده است.
۳. جهت بررسی این موارد باید اطلاعات لازم از سازمان برنامه و بودجه کشور استعلام و مطالبه شود که به دلیل ماهیت اطلاعات و گزارش، امری ناشدنی جلوه می‌نماید.
۴. سامانه مذکور، تمامی پروژه‌های عمرانی استان‌ها که برای آنها موافقتنامه مبادله شده است را براساس کلیه اعتبارات تخصیص یافته اعم از بودجه‌ای و غیربودجه‌ای ارائه می‌کند.

نمودار ۱. فرایند بررسی طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استان

مأخذ: مطالعات تحقیق.

در ارتباط با ارزیابی طول عمر و درصد تخصیص اعتبار پروژه‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای برای هر استان از طبقه‌بندی زیر بهره گرفته شده است:

نمودار ۲. طبقه‌بندی طول عمر و درصد تخصیص اعتبار پروژه‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای برای هر استان

مأخذ: همان.

براساس طبقه‌بندی فوق، ماتریس عمر - درصد تخصیص اعتبار پروژه‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای هر استان به شکل زیر ارائه شده است:

جدول ۱. ماتریس عمر - درصد تخصیص اعتبار پروژه‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای (تعداد پروژه)

عمر پروژه	درصد تخصیص اعتبار			
	کمتر از ۵ سال	بین ۵ تا ۱۰ سال	بین ۱۰ تا ۱۵ سال	۲۰ سال و بیشتر
کمتر از ۲۰ درصد				
بین ۲۰ درصد تا ۴۰ درصد				
بین ۴۰ درصد تا ۶۰ درصد				
بین ۶۰ درصد تا ۸۰ درصد				
۸۰ درصد و بیشتر				

مأخذ: همان.

نحوه برخورد با هریک از مناطق ماتریس عمر - تخصیص فوق در جدول زیر تبیین شده است:

جدول ۲. اولویت‌بندی پروژه‌های موجود در ماتریس عمر - درصد تخصیص اعتبار پروژه‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای هر استان و ارائه پیشنهادهایی جهت مواجهه با پروژه‌های موجود در هر اولویت

اولویت	گروه	پیشنهاد نحوه برخورد	توضیحات
۱	طول عمر زیاد (بیش از ۱۵ سال) و تخصیص اعتبار اندک (کمتر از ۴۰ درصد)	<ul style="list-style-type: none"> نظارت و بررسی دقیق پروژه آسیب‌شناسی علل تأخیر تصمیم‌گیری در خصوص توقف، اصلاح یا واگذاری یا ادامه پروژه 	چشم‌انداز کوتاه‌مدتی برای اتمام آنها متصور نمی‌باشد.
۲	طول عمر زیاد (بیش از ۱۵ سال) و تخصیص اعتبار زیاد (بیش از ۸۰ درصد)	<ul style="list-style-type: none"> نظارت و بررسی دقیق پروژه آسیب‌شناسی علل تأخیر اتمام یا اصلاح پروژه 	به دلیل تخصیص بخش قابل توجهی از اعتبار مورد نیاز پروژه، گزینه توقف چندان مطرح نمی‌باشد.
۳	طول عمر اندک (کمتر از ۱۰ سال) و تخصیص اعتبار زیاد (بیش از ۸۰ درصد)	<ul style="list-style-type: none"> تخصیص اعتبار باقیمانده و اتمام پروژه 	از وضعیت مناسبی نسبت به سایر گروه‌ها برخوردارند.
۴	طول عمر متوسط (۱۰ تا ۱۵ سال) و تخصیص اعتبار اندک (کمتر از ۴۰ درصد) یا طول عمر متوسط و بیشتر (بیش از ۱۰ سال) و تخصیص اعتبار متوسط (۴۰ تا ۸۰ درصد)	<ul style="list-style-type: none"> نظارت و بررسی دقیق پروژه آسیب‌شناسی علل تأخیر پروژه‌های قدیمی‌تر تصمیم‌گیری در خصوص توقف، اصلاح یا واگذاری یا ادامه پروژه 	شرایط بینابینی نسبت به دو گروه نخست دارند، اما با توجه به شرایط متعادل‌تر آنها، در اولویت چهارم قرار گرفته‌اند.
۵	طول عمر اندک (کمتر از ۱۰ سال) و تخصیص اعتبار متوسط و کمتر (کمتر از ۸۰ درصد)	<ul style="list-style-type: none"> نظارت بر پروژه با هدف پیشگیری از انحراف فرایند اجرایی 	هنوز انحراف جدی در خصوص میزان پیشرفت پروژه رخ نداده است.

مأخذ: همان.

همچنین ارزیابی اندازه پروژه‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استان کهگیلویه و بویراحمد برحسب اعتبار پروژه صورت پذیرفته است. لازم به ذکر است با توجه به نتایج جلسات هم‌اندیشی با کارشناسان سازمان برنامه و بودجه و خبرگان حوزه مورد بررسی، در حال حاضر طبقه‌بندی مشخصی برای ارزیابی اندازه پروژه‌های

تملك دارایی‌های سرمایه‌ای وجود ندارد و تعاریف به‌کار رفته در این گزارش در خصوص طول عمر، صرفاً تعاریف عملیاتی ناظر به این گزارش است. بر این اساس دسته‌بندی مذکور عبارت است از:

- پروژه‌های بسیار کوچک: کمتر از ۱۰۰ میلیون تومان اعتبار،
- پروژه‌های کوچک: بین ۱۰۰ میلیون تا ۱ میلیارد تومان اعتبار،
- پروژه‌های متوسط: بین ۱ تا ۵ میلیارد تومان اعتبار،
- پروژه‌های بزرگ: بین ۵ تا ۵۰ میلیارد تومان اعتبار،
- پروژه‌های بسیار بزرگ: بیش از ۵۰ میلیارد تومان اعتبار.

درنهایت نیز جهت ارائه تحلیل‌های تکمیلی، ماتریس اولویت-اندازه برای هر استان به شکل زیر تهیه شده است:

جدول ۳. ماتریس اندازه-اولویت برحسب تعداد پروژه‌های تملك دارایی‌های سرمایه‌ای هر استان

اندازه پروژه	اولویت پروژه					جمع
	اولویت ۱	اولویت ۲	اولویت ۳	اولویت ۴	اولویت ۵	
بسیار کوچک						
کوچک						
متوسط						
بزرگ						
بسیار بزرگ						
جمع						

مأخذ: همان.

۴-۱. محدودیت‌های مطالعه

گزارش حاضر مشابه بسیاری از پژوهش‌های مبتنی بر آمار و داده، مشمول سطحی از محدودیت‌های اجتناب‌ناپذیر بوده است. در ادامه به مهم‌ترین محدودیت‌ها اشاره شده است:

- این گزارش براساس مستند طرح‌های تملك دارایی‌های سرمایه‌ای استان‌ها در سال ۱۳۹۸ انجام شده است. لذا پروژه‌هایی که تا پیش از سال ۱۳۹۸ خاتمه یافته‌اند اساساً جایی در تحلیل حاضر ندارند.
- به‌دلیل کمبود اطلاعات و عدم دسترسی آسان به کلیه اطلاعات موجود، امکان ارائه یک بررسی صد درصدی و کامل وجود ندارد.
- برخی مصارف بودجه‌ای به‌دلیل ماهیت ملی آنها امکان تخصیص به استان‌ها را ندارند.
- قرار داشتن بخشی از پروژه‌های مورد بررسی در طبقه طرح‌های مستمر و ویژگی سالیانه بودن آنها، قضاوت در ارتباط با تکرار پروژه‌های مذکور در بودجه‌های سنواتی را دشوار می‌کند.
- با توجه به اینکه مفهوم طرح در بعد ملی و استانی با هم تفاوت‌هایی دارند و طرح در سطح ملی، مستقل و در سطح استان متأثر از چند پروژه می‌باشد لذا ممکن است طولانی شدن طول عمر یک پروژه از یک طرح منجر به طولانی شدن عمر طرح شود. این درحالی است که سایر پروژه‌های طرح مورد نظر ممکن است مدت‌ها قبل خاتمه یافته باشند.

- برخی از پروژه‌های جاری در استان‌ها محصول تصمیم‌گیری و سیاستگذاری‌های مسئولان استانی نبوده و به انحاء مختلف و از محل منابع غیراستانی آغاز شده‌اند؛ لذا نمی‌توان طولانی شدن آنها را به عملکرد استان نسبت داد.
- در خصوص توزیع جغرافیایی پروژه‌ها در سطح استان‌ها باید به این نکته دقت شود که در برخی موارد، مکان استراتژیک برای بارگذاری پروژه‌ها مرکز استان بوده و عملاً بخشی از عدم توازن در توزیع پروژه‌های عمرانی در سطح استان اجتناب‌ناپذیر است.
- از سال ۱۳۹۲ گزارش پیشرفت فیزیکی پروژه‌های عمرانی ارائه نشده و این موضوع می‌تواند تحلیل‌ها و پیشنهادهای ارائه شده در ارتباط با مواجهه با پروژه‌های مذکور را تا حدی دچار کاستی کند.

۲. طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استان کهگیلویه و بویراحمد در سال ۱۳۹۸

با توجه به بررسی‌های صورت‌گرفته، در سال ۱۳۹۸ در استان کهگیلویه و بویراحمد، ۱۴۹۷ پروژه فعال در قالب ۳۵۱ طرح عمرانی وجود داشته است که ذیل ۱۰ امور، ۳۱ فصل و ۶۶ برنامه مختلف طبقه‌بندی شده‌اند. شایان توجه است که قدیمی‌ترین پروژه عمرانی استان، از سال ۱۳۴۱ آغاز شده و حدود ۶ دهه از شروع عملیات عمرانی آن گذشته است:

نمودار ۳. طبقه‌بندی طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استان کهگیلویه و بویراحمد

مأخذ: محاسبات تحقیق بر اساس قوانین بودجه سنواتی کل کشور و مستند طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استان‌ها در سال ۱۳۹۸.

همچنین خلاصه‌ای از وضعیت طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استان کهگیلویه و بویراحمد، در نمودار زیر گزارش شده است:

نمودار ۴. خلاصه وضعیت طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استان کهگیلویه و بویراحمد

مأخذ: محاسبات تحقیق بر اساس قوانین بودجه سنواتی کل کشور و مستند طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استان‌ها در سال ۱۳۹۸.

۲-۱. بررسی موضوعی طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استان کهگیلویه و بویراحمد

به منظور بررسی موضوعی طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استان، طرح‌های یادشده بر اساس امور، فصول و برنامه‌های مختلف، مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفته است:

۲-۱-۱. بررسی طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استان کهگیلویه و بویراحمد بر حسب امور

طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استان کهگیلویه و بویراحمد، در مجموع در قالب ۱۰ امور مختلف، تعریف شده‌اند که این امور عبارتند از:

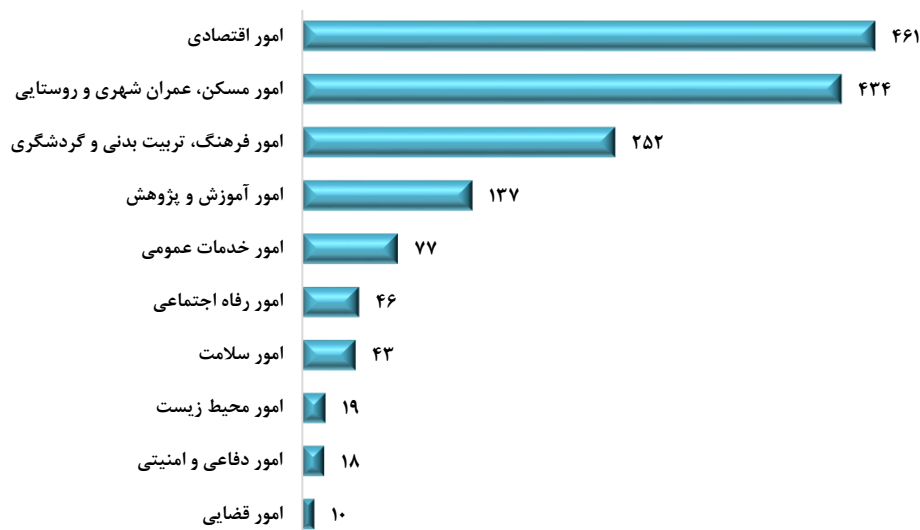
- امور اقتصادی
- امور مسکن، عمران شهری و روستایی
- امور فرهنگ، تربیت بدنی و گردشگری
- امور خدمات عمومی
- امور آموزش و پژوهش
- امور سلامت
- امور رفاه اجتماعی
- امور محیط زیست

- امور قضایی
- امور دفاعی و امنیتی

با توجه به بررسی‌های صورت‌گرفته، در استان کهگیلویه و بویراحمد، «امور اقتصادی» و «امور مسکن، عمران شهری و روستایی» و «امور فرهنگ، تربیت‌بدنی و گردشگری» از جمله مهم‌ترین امور در برنامه‌ریزی طرح‌های عمرانی استان، محسوب می‌شوند. همان‌گونه که در نمودار زیر مشخص است، از ۱۴۹۷ پروژه عمرانی استان کهگیلویه و بویراحمد، ۴۶۱ پروژه در قالب «امور اقتصادی»، ۴۳۴ پروژه در قالب «امور مسکن، عمران شهری و روستایی» و ۲۵۲ پروژه در قالب «امور فرهنگ، تربیت‌بدنی و گردشگری» تعریف شده است که در مجموع، حدود ۷۷ درصد از کل پروژه‌های استان را در بر می‌گیرند:

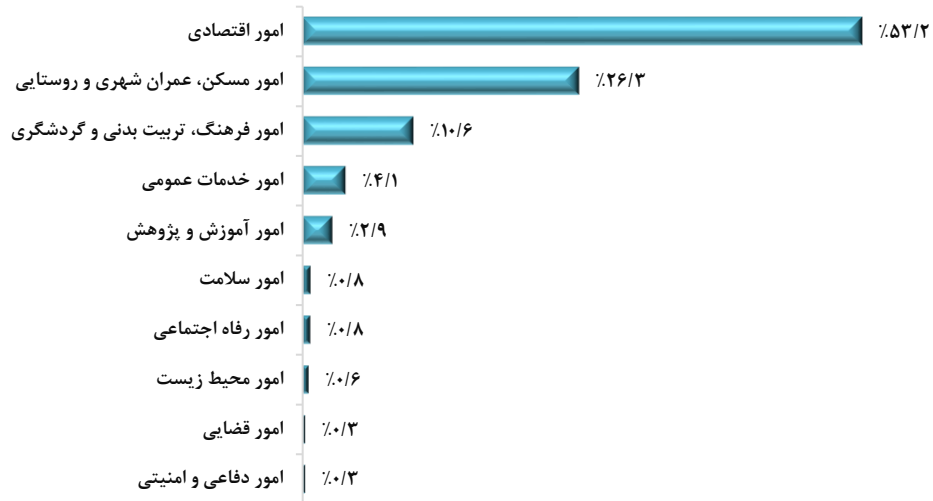
نمودار ۵. تعداد پروژه‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای بر حسب امور مختلف در استان کهگیلویه و بویراحمد

مأخذ: محاسبات تحقیق بر اساس قوانین بودجه سنواتی کل کشور و مستند طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استان‌ها در سال ۱۳۹۸.

در نمودار زیر، سهم امور مختلف از کل اعتبارات تخصیص‌یافته به پروژه‌های عمرانی استان کهگیلویه و بویراحمد، نشان داده شده است. در این زمینه نیز مشاهده می‌گردد «امور اقتصادی» به تنهایی ۵۳.۲ درصد از کل اعتبارات تخصیص‌یافته به پروژه‌های عمرانی استان را به خود اختصاص داده است. همچنین «امور مسکن، عمران شهری و روستایی» و «امور فرهنگ، تربیت‌بدنی و گردشگری» به ترتیب با سهم معادل ۲۶.۳ درصد و ۱۰.۶ درصد، در رتبه‌های بعدی قرار گرفته‌اند. بر این اساس، در مجموع بیش از ۹۰ درصد از کل اعتبارات تخصیص‌یافته به طرح‌های عمرانی استان، به پروژه‌های ذیل سه امور فوق‌الذکر، اختصاص داده شده است:

نمودار ۶. سهم امور مختلف از اعتبارات تخصیص یافته به پروژه‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای در استان کهگیلویه و بویراحمد

مأخذ: محاسبات تحقیق بر اساس قوانین بودجه سنواتی کل کشور و مستند طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استان‌ها در سال ۱۳۹۸.

در نمودار زیر نیز، عمر متوسط پروژه‌های عمرانی مربوط به هر یک از امور مختلف در استان کهگیلویه و بویراحمد، در سال ۱۳۹۸ نشان داده شده است:

نمودار ۷. عمر متوسط پروژه‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای

استان کهگیلویه و بویراحمد بر حسب امور مختلف در سال ۱۳۹۸ (واحد: سال)

مأخذ: محاسبات تحقیق بر اساس قوانین بودجه سنواتی کل کشور و مستند طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استان‌ها در سال ۱۳۹۸.

با توجه به اطلاعات ارائه شده در نمودار فوق، متوسط طول عمر کل پروژه‌های عمرانی استان در سال ۱۳۹۸، نسبتاً بالا و معادل ۸.۴ سال است. میانگین طول عمر پروژه‌های مربوط به «امور اقتصادی» که بیشترین سهم از تعداد پروژه‌ها

و اعتبارات تخصیص یافته استان را دارا می‌باشد، از متوسط کل استان، بیشتر است. همچنین «امور محیط زیست» و «امور آموزش و پژوهش» به ترتیب با طول عمر متوسط ۱۰.۶ سال و ۱۰ سال، دارای بیشترین میزان متوسط عمر پروژه‌ها می‌باشند.

در جدول زیر، خلاصه‌ای از وضعیت تخصیص اعتبار به پروژه‌های عمرانی استان کهگیلویه و بویراحمد بر حسب امور مختلف ارائه شده است:

جدول ۴. خلاصه وضعیت تخصیص اعتبار به پروژه‌های عمرانی استان کهگیلویه و بویراحمد بر حسب امور

(واحد: میلیون ریال / درصد)

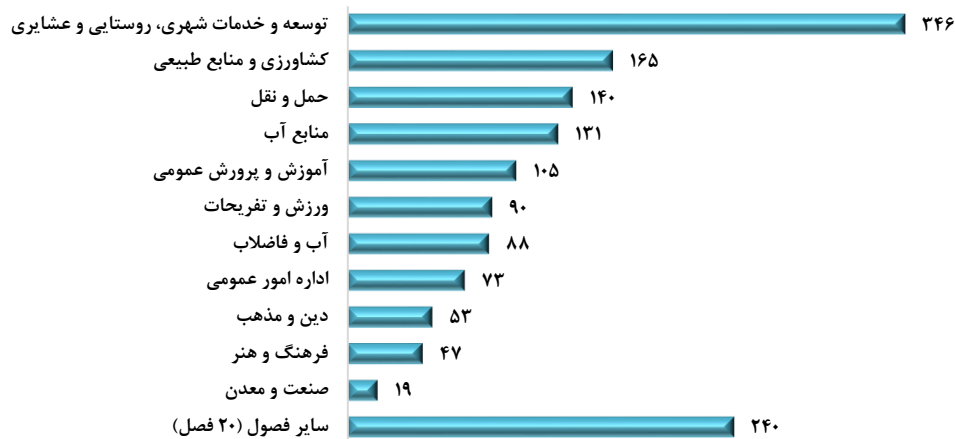
عنوان امور	عملکرد اعتبارات تا سال ۱۳۹۷	مصوب ۱۳۹۸	برآورد عملکرد سال ۱۳۹۸*	مجموع اعتبارات اختصاص یافته	برآورد سال‌های بعد	کل اعتبار پروژه	درصد تخصیص اعتبار
امور خدمات عمومی	۸۴۹,۰۱۶	۴۳۳,۷۵۲	۲۴۱,۱۶۶	۱,۰۹۰,۱۸۲	۰	۱,۲۸۲,۷۶۸	۸۵.۰٪
امور دفاعی و امنیتی	۳۲,۱۷۴	۷۸,۹۲۱	۴۳,۸۸۰	۷۶,۰۵۴	۰	۱۱۱,۰۹۵	۶۸.۵٪
امور قضایی	۶۶,۱۰۳	۲۱,۳۹۸	۱۱,۸۹۷	۷۸,۰۰۱	۰	۸۷,۵۰۱	۸۹.۱٪
امور اقتصادی	۱۰,۸۰۱,۹۵۵	۵,۷۴۶,۸۵۳	۳,۱۹۵,۲۵۰	۱۳,۹۹۷,۲۰۶	۸,۲۵۴,۵۲۲	۲۴,۸۰۳,۳۳۰	۵۶.۴٪
امور محیط زیست	۱۴۴,۷۸۵	۳۶,۲۰۶	۲۰,۱۳۱	۱۶۴,۹۱۵	۰	۱۸۰,۹۹۱	۹۱.۱٪
امور مسکن، عمران شهری و روستایی	۵,۴۴۸,۳۲۵	۲,۶۵۶,۱۲۶	۱,۴۷۶,۸۰۶	۶,۹۲۵,۱۳۱	۱,۷۹۰,۸۲۰	۹,۸۹۵,۲۷۱	۷۰.۰٪
امور سلامت	۱۱۵,۳۸۷	۱۸۱,۲۲۱	۱۰۰,۷۵۹	۲۱۶,۱۴۶	۳۰,۶۳۰	۳۲۷,۲۳۸	۶۶.۱٪
امور فرهنگ، تربیت بدنی و گردشگری	۲,۱۳۰,۵۰۰	۱,۱۸۰,۰۳۴	۶۵۶,۰۹۹	۲,۷۸۶,۵۹۹	۲۱۷,۶۵۵	۳,۵۲۸,۱۸۹	۷۹.۰٪
امور آموزش و پژوهش	۶۴۱,۸۸۱	۲۱۰,۲۶۳	۱۱۶,۹۰۶	۷۵۸,۷۸۷	۳۳,۷۱۱	۸۸۵,۸۵۵	۸۵.۷٪
امور رفاه اجتماعی	۱۵۵,۸۶۴	۹۵,۱۲۷	۵۲,۸۹۱	۲۰۸,۷۵۵	۱۰۱,۰۶۲	۳۵۲,۰۵۳	۵۹.۳٪
کل استان	۲۰,۳۸۵,۹۹۰	۱۰,۶۳۹,۹۰۱	۵,۹۱۵,۷۸۵	۲۶,۳۰۱,۷۷۵	۱۰,۴۲۸,۴۰۰	۴۱,۴۵۴,۲۹۱	۶۳.۴٪

مأخذ: محاسبات تحقیق بر اساس قوانین بودجه سنواری کل کشور و مستند طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استان‌ها در سال ۱۳۹۸.
* بر اساس خلاصه گزارش تفریح بودجه سال ۱۳۹۸ کل کشور منتشره توسط دیوان محاسبات کشور، ضریب تخصیص اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای در سال ۱۳۹۸ معادل ۵۵.۶ درصد بوده است. بنابراین میزان تخصیص اعتبار پروژه‌ها در سال یادشده بر اساس این ضریب برآورد شده است.

۲-۱-۲. بررسی طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استان کهگیلویه و بویراحمد بر حسب فصل

طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استان کهگیلویه و بویراحمد، در قالب ۳۱ فصل مختلف، تعریف شده‌اند. در این زمینه، فصل‌های «توسعه و خدمات شهری، روستایی و عشایری»، «کشاورزی و منابع طبیعی» و «حمل و نقل»، به ترتیب با ۳۴۶، ۱۶۵ و ۱۴۰ پروژه، بیشترین پروژه‌های عمرانی استان را به خود اختصاص داده‌اند و مجموعاً بالغ بر ۴۳ درصد از ۱۴۹۷ پروژه استان را در بر گرفته‌اند. شایان ذکر است، ۲۰ فصل که سهم هر یک از آن‌ها از کل اعتبارات تخصیص یافته استان، کمتر از ۱ درصد بوده است، در قالب طبقه «سایر فصول» تجمیع شده‌اند. این ۲۰ فصل، مجموعاً ۲۴۰ پروژه معادل ۱۶ درصد از کل پروژه‌های عمرانی استان را شامل می‌شوند:

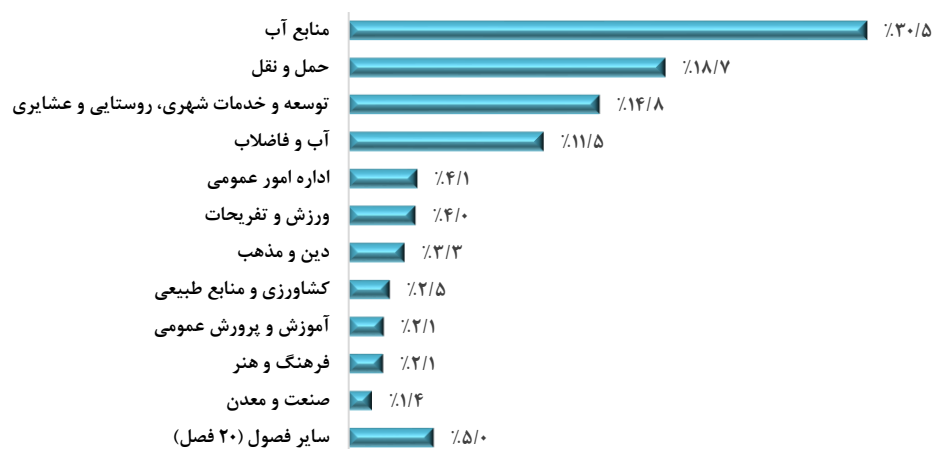
نمودار ۸. تعداد پروژه‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای بر حسب فصول مختلف در استان کهگیلویه و بویراحمد

مأخذ: محاسبات تحقیق بر اساس قوانین بودجه سنواتی کل کشور و مستند طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استان‌ها در سال ۱۳۹۸.

در نمودار زیر، سهم فصول مختلف از کل اعتبارات تخصیص یافته به پروژه‌های عمرانی استان کهگیلویه و بویراحمد نشان داده شده است. بر این اساس مشاهده می‌شود فصل «منابع آب» که شامل ۱۳۱ پروژه معادل ۸.۸ درصد از کل پروژه‌های استان می‌شود، با سهم ۳۰.۵ درصدی از کل اعتبارات تخصیص یافته استان، در رتبه نخست قرار گرفته است. از این منظر، فصل‌های «حمل و نقل» و «توسعه و خدمات شهری، روستایی و عشایری» به ترتیب با ۱۸.۷ درصد و ۱۴.۸ درصد سهم از کل اعتبارات عمرانی تخصیص یافته استان، در رتبه دوم و سوم قرار گرفته‌اند. همچنین ۸ فصل مهم دیگر که دربرگیرنده ۴۲.۸ درصد از پروژه‌های عمرانی استان هستند، ۳۰.۹ درصد از اعتبارات تخصیص یافته استان، سهم داشته‌اند و سهم سایر فصول (۲۰ فصل)، تنها ۵ درصد بوده است:

نمودار ۹. سهم فصول مختلف از اعتبارات تخصیص یافته به پروژه‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای در استان کهگیلویه و بویراحمد

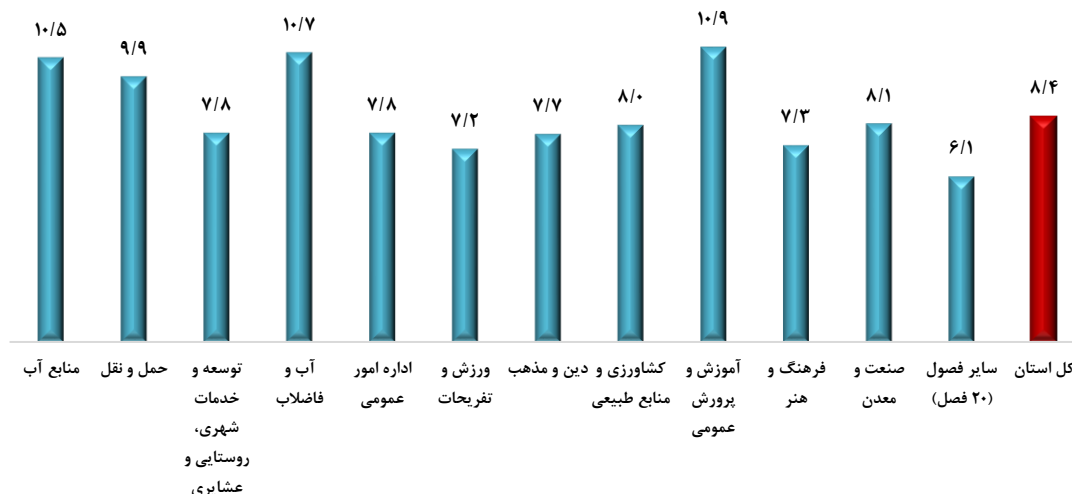

مأخذ: محاسبات تحقیق بر اساس قوانین بودجه سنواتی کل کشور و مستند طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استان‌ها در سال ۱۳۹۸.

در نمودار زیر نیز، عمر متوسط پروژه‌های عمرانی مربوط به هر یک از فصول مختلف در استان کهگیلویه و بویراحمد، در سال ۱۳۹۸ نشان داده شده است:

نمودار ۱۰. عمر متوسط پروژه‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استان کهگیلویه و بویراحمد بر حسب فصول مختلف در سال ۱۳۹۸ (واحد: سال)

مأخذ: محاسبات تحقیق بر اساس قوانین بودجه سنواتی کل کشور و مستند طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استان‌ها در سال ۱۳۹۸.

با توجه به اطلاعات ارائه شده در نمودار فوق، متوسط طول عمر پروژه‌های مربوط به فصل «منابع آب» که بیشترین سهم از اعتبارات عمرانی تخصیص یافته استان را دارا می‌باشد، ۱۰.۵ سال است که نسبت به طول عمر متوسط کل پروژه‌های استان (۸.۴ سال)، بالاتر است. در این راستا، متوسط طول عمر پروژه‌های مربوط به فصول «حمل و نقل» به عنوان دومین فصل مهم استان از منظر جذب اعتبارات عمرانی نیز، از متوسط کل استان بیشتر است. شایان ذکر است، پروژه‌های مربوط به فصل «آموزش و پرورش عمومی» با متوسط طول عمر معادل ۱۰.۹ سال، قدیمی‌ترین پروژه‌های استان به شمار می‌روند.

در جدول زیر، خلاصه‌ای از وضعیت تخصیص اعتبار به پروژه‌های عمرانی استان کهگیلویه و بویراحمد بر حسب فصول مختلف ارائه شده است:

جدول ۵. خلاصه وضعیت تخصیص اعتبار به پروژه‌های عمرانی استان کهگیلویه و بویراحمد بر حسب فصل

(واحد: میلیون ریال / درصد)

عنوان فصل	عملکرد اعتبارات تا سال ۱۳۹۷	مصوب ۱۳۹۸	برآورد عملکرد سال ۱۳۹۸*	مجموع اعتبارات اختصاص یافته	برآورد سال‌های بعد	کل اعتبار پروژه	درصد تخصیص اعتبار
فصل منابع آب	۶,۱۸۷,۵۴۴	۳,۳۱۵,۷۶۶	۱,۸۴۳,۵۶۶	۸,۰۳۱,۱۱۰	۴,۵۳۸,۱۶۹	۱۴,۰۴۱,۴۷۹	۵۷.۲٪
فصل حمل و نقل	۳,۸۱۰,۰۸۵	۱,۹۸۵,۰۳۴	۱,۱۰۳,۶۷۹	۴,۹۱۳,۷۶۴	۳,۴۶۰,۳۸۶	۹,۳۵۵,۵۰۵	۵۳.۱٪
فصل توسعه و خدمات شهری، روستایی و عشایری	۲,۹۶۶,۱۳۲	۱,۶۷۳,۳۸۴	۹۳۰,۴۰۲	۳,۸۹۶,۵۳۳	۴۹۸,۳۶۸	۵,۱۳۷,۸۸۴	۷۵.۸٪
فصل آب و فاضلاب	۲,۴۸۲,۱۹۳	۹۸۲,۷۴۲	۵۴۶,۴۰۵	۳,۰۲۸,۵۹۸	۱,۲۹۲,۴۵۲	۴,۷۵۷,۳۸۷	۶۳.۷٪
فصل اداره امور عمومی	۸۳۸,۶۵۱	۴۲۱,۱۵۲	۲۳۴,۱۶۰	۱,۰۷۲,۸۱۱	۰	۱,۲۵۹,۸۰۳	۸۵.۳٪
فصل ورزش و تفریحات	۷۷۸,۸۱۸	۴۷۹,۵۶۸	۲۶۶,۶۴۰	۱,۰۴۵,۴۵۸	۱۰۲,۰۶۳	۱,۳۶۰,۴۴۹	۷۶.۸٪
فصل دین و مذهب	۷۲۳,۰۳۳	۲۷۶,۵۹۷	۱۵۳,۷۸۸	۸۷۶,۸۲۱	۶۶,۴۹۴	۱,۰۶۶,۱۲۴	۸۲.۲٪
فصل کشاورزی و منابع طبیعی	۴۷۱,۶۳۰	۳۱۳,۷۷۳	۱۷۴,۴۵۸	۶۴۶,۰۸۸	۱۲۹,۱۸۳	۹۱۴,۵۸۶	۷۰.۶٪
فصل آموزش و پرورش عمومی	۴۵۹,۶۶۳	۱۶۵,۶۴۵	۹۲,۰۹۹	۵۵۱,۷۶۱	۳۳,۷۱۱	۶۵۹,۰۱۹	۸۳.۷٪
فصل فرهنگ و هنر	۳۹۷,۹۶۴	۲۶۱,۶۸۸	۱۴۵,۴۹۹	۵۴۳,۴۶۲	۳۰,۵۶۳	۶۹۰,۲۱۵	۷۸.۷٪
فصل صنعت و معدن	۳۱۳,۱۳۰	۱۰۰,۴۳۰	۵۵,۸۳۹	۳۶۸,۹۶۹	۱۲۶,۷۸۴	۵۴۰,۳۴۴	۶۸.۳٪
فصل گردشگری	۱۸۳,۵۵۷	۱۰۳,۹۹۰	۵۷,۸۱۸	۲۴۱,۳۷۶	۲,۲۴۱	۲۸۹,۷۸۸	۸۳.۳٪
فصل حفاظت از گونه‌های زیستی	۱۲۴,۹۷۴	۲۸,۵۰۵	۱۵,۸۴۹	۱۴۰,۸۲۳	۰	۱۵۳,۴۷۹	۹۱.۸٪
فصل بهداشت	۶۱,۶۴۱	۱۲۸,۲۷۰	۷۱,۳۱۸	۱۳۲,۹۵۹	۱۶,۷۰۰	۲۰۶,۶۱۱	۶۴.۴٪
فصل حمایتی	۹۷,۷۵۷	۵۱,۷۶۷	۲۸,۷۸۲	۱۲۶,۵۳۹	۹۵,۰۶۲	۲۴۴,۵۸۶	۵۱.۷٪
فصل آموزش عالی	۱۰۷,۲۳۰	۱۶,۲۴۴	۹,۰۳۲	۱۱۶,۲۶۲	۰	۱۲۳,۴۷۴	۹۴.۲٪
فصل آموزش فنی و حرفه‌ای و مهارت‌آموزی	۷۴,۹۸۸	۲۸,۳۷۴	۱۵,۷۷۶	۹۰,۷۶۴	۰	۱۰۳,۳۶۲	۸۷.۸٪
فصل درمان	۵۳,۷۴۶	۵۲,۹۵۱	۲۹,۴۴۱	۸۳,۱۸۷	۱۳,۹۳۰	۱۲۰,۶۲۷	۶۹.۰٪
فصل اداره امور قضایی	۶۶,۱۰۳	۲۱,۳۹۸	۱۱,۸۹۷	۷۸,۰۰۱	۰	۸۷,۵۰۱	۸۹.۱٪
فصل امداد و نجات	۳۴,۷۶۲	۳۷,۶۹۲	۲۰,۹۵۷	۵۵,۷۱۹	۶,۰۰۰	۷۸,۴۵۴	۷۱.۰٪
فصل رسانه	۲۱,۱۸۴	۴۶,۹۵۸	۲۶,۱۰۹	۴۷,۲۹۳	۰	۶۸,۱۴۲	۶۹.۴٪
فصل دفاع	۲۵,۱۷۴	۲۳,۹۷۱	۱۳,۳۲۸	۳۸,۵۰۲	۰	۴۹,۱۴۵	۷۸.۳٪
فصل حفظ نظم و امنیت عمومی	۷,۰۰۰	۵۴,۹۵۰	۳۰,۵۵۲	۳۷,۵۵۲	۰	۶۱,۹۵۰	۶۰.۶٪
فصل انرژی	۱۹,۵۶۶	۳۱,۶۵۰	۱۷,۵۹۷	۳۷,۱۶۴	۰	۵۱,۲۱۶	۷۲.۶٪
فصل توانبخشی	۲۳,۳۴۵	۵,۶۶۸	۳,۱۵۱	۲۶,۴۹۶	۰	۲۹,۰۱۳	۹۱.۳٪
فصل صنایع دستی	۱۷,۴۵۱	۶,۴۵۲	۳,۵۸۷	۲۱,۰۳۹	۰	۲۳,۹۰۳	۸۸.۰٪
فصل مدیریت پسماند	۱۷,۸۳۴	۴,۷۶۵	۲,۶۴۹	۲۰,۴۸۳	۰	۲۳,۵۹۹	۹۰.۶٪
فصل تحقیق و توسعه در امور خدمات عمومی	۱۰,۳۶۵	۱۲,۶۰۰	۷,۰۰۶	۱۷,۳۷۱	۰	۲۲,۹۶۵	۷۵.۶٪
فصل میراث فرهنگی	۸,۴۹۲	۴,۷۸۱	۲,۶۵۸	۱۱,۱۵۰	۱۶,۲۹۴	۲۹,۵۶۷	۳۷.۷٪
فصل کاهش آلودگی	۱,۹۷۷	۲,۹۳۶	۱,۶۳۲	۳,۶۰۹	۰	۴,۹۱۳	۷۳.۵٪
فصل بازرگانی	۰	۲۰۰	۱۱۱	۱۱۱	۰	۲۰۰	۵۵.۶٪
کل استان	۲۰,۳۸۵,۹۹۰	۱۰,۶۳۹,۹۰۱	۵,۹۱۵,۷۸۵	۲۶,۳۰۱,۷۷۵	۱۰,۴۲۸,۴۰۰	۴۱,۴۵۴,۲۹۱	۶۳.۴٪

مأخذ: محاسبات تحقیق بر اساس قوانین بودجه سنواتی کل کشور و مستند طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استان‌ها در سال ۱۳۹۸.

* بر اساس خلاصه گزارش تفریغ بودجه سال ۱۳۹۸ کل کشور منتشره توسط دیوان محاسبات کشور، ضریب تخصیص اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای در سال ۱۳۹۸ معادل ۵۵.۶ درصد بوده است. بنابراین میزان تخصیص اعتبار پروژه‌ها در سال یادشده بر اساس این ضریب برآورد شده است.

بر اساس اطلاعات مندرج در جدول فوق، وضعیت شاخص نسبت تخصیص اعتبار در فصول عمرانی مختلف در استان کهگیلویه و بویراحمد، نسبتاً مطلوب است و تمامی فصول یادشده به جز فصل «میراث فرهنگی»، بیش از ۵۰ درصد اعتبارات مورد نیاز خود را دریافت نموده‌اند. در این زمینه نسبت تخصیص اعتبار در کل استان، ۶۳.۴ درصد است. همچنین فصل «منابع آب» که به تنهایی ۳۰.۵ درصد از کل اعتبارات تخصیص یافته به پروژه‌های عمرانی استان

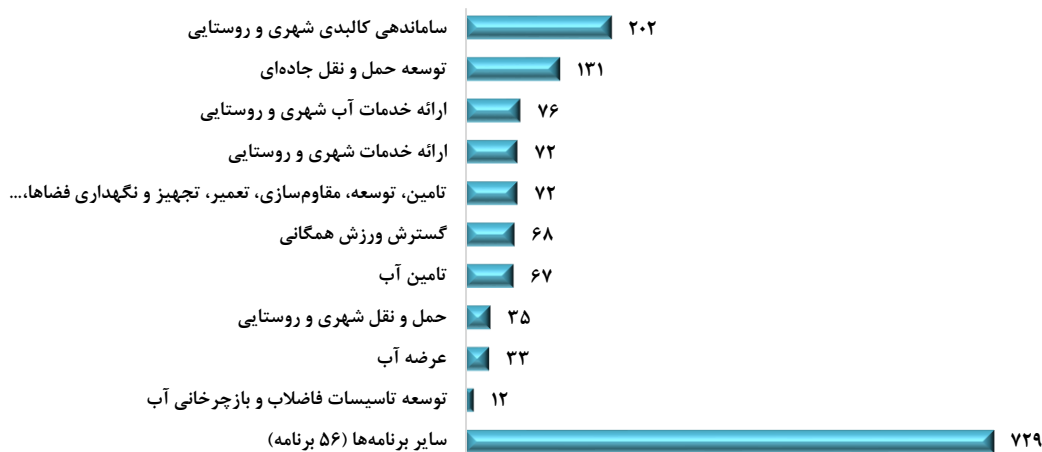

کهگیلویه و بویراحمد را به خود اختصاص داده است، معادل ۵۷.۲ درصد است. نسبت تخصیص اعتبار ۲ فصل مهم دیگر استان شامل فصل‌های «حمل و نقل» و «توسعه و خدمات شهری، روستایی و عشایری» نیز به ترتیب ۵۳.۱ درصد و ۷۵.۸ درصد می‌باشد.

۳-۱-۲. بررسی طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استان کهگیلویه و بویراحمد بر حسب برنامه

طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استان کهگیلویه و بویراحمد، در قالب ۶۶ برنامه مختلف، تعریف شده‌اند. در این میان، ۱۰ برنامه، در برگیرنده ۷۶۸ پروژه عمرانی استان می‌باشند و در مجموع، ۸۰.۳ درصد از اعتبارات عمرانی تخصیص یافته استان را به خود اختصاص داده‌اند. به این ترتیب، ۵۶ برنامه دیگر استان، ضمن شامل شدن ۷۲۹ پروژه عمرانی، صرفاً ۱۹.۷ درصد از اعتبارات عمرانی تخصیص یافته استان، سهم داشته‌اند. در این ارتباط، تعداد پروژه‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استان کهگیلویه و بویراحمد بر حسب برنامه‌های مختلف، در نمودار زیر نشان داده شده است:

نمودار ۱۱. تعداد پروژه‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای بر حسب برنامه‌های مختلف در استان کهگیلویه و بویراحمد

مأخذ: محاسبات تحقیق بر اساس قوانین بودجه سنواتی کل کشور و مستند طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استان‌ها در سال ۱۳۹۸.

همان‌گونه که در نمودار فوق مشخص است، در استان کهگیلویه و بویراحمد، ۲ برنامه «ساماندهی کالبدی شهری و روستایی» و «توسعه حمل و نقل جاده‌ای» به ترتیب با در بر گرفتن ۲۰۲ و ۱۳۱ پروژه عمرانی، مهم‌ترین برنامه‌های استان از منظر تعداد پروژه می‌باشند و بیشترین پروژه‌های استان را به خود اختصاص داده‌اند. همچنین در نمودار زیر، سهم برنامه‌های مختلف از کل اعتبارات تخصیص یافته به پروژه‌های عمرانی استان کهگیلویه و بویراحمد نشان داده شده است. در این زمینه مشاهده می‌گردد برنامه‌های «توسعه حمل و نقل جاده‌ای» و «عرضه آب»، به ترتیب با سهم ۱۸.۶ درصدی و ۱۸.۵ درصدی از اعتبارات عمرانی تخصیص یافته استان، در رتبه‌های نخست قرار گرفته‌اند:

نمودار ۱۲. سهم برنامه‌های مختلف از اعتبارات تخصیص یافته به پروژه‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای در استان کهگیلویه و بویراحمد

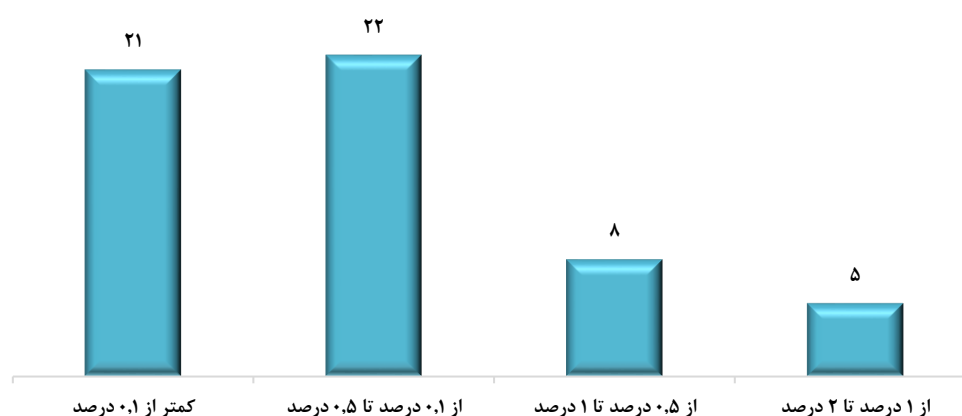

مأخذ: محاسبات تحقیق بر اساس قوانین بودجه سنواتی کل کشور و مستند طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استان‌ها در سال ۱۳۹۸.

شایان ذکر است در میان ۵۶ برنامه استان که بر اساس اطلاعات مندرج در نمودار فوق، مجموعاً ۱۹.۷ درصد از اعتبارات تخصیص یافته استان، سهم داشته‌اند، سهم ۲۱ برنامه، بسیار ناچیز و کمتر از ۰.۱ درصد بوده است. ۲۲ برنامه، بین ۰.۱ درصد تا ۰.۵ درصد سهم داشته و ۸ برنامه نیز بین ۰.۵ تا ۱ درصد سهم داشته‌اند. در نهایت، سهم ۵ برنامه از ۵۶ برنامه یادشده، بین ۱ تا ۲ درصد بوده است:

نمودار ۱۳. بررسی وضعیت سهم ۵۶ برنامه کم‌اهمیت استان کهگیلویه و بویراحمد

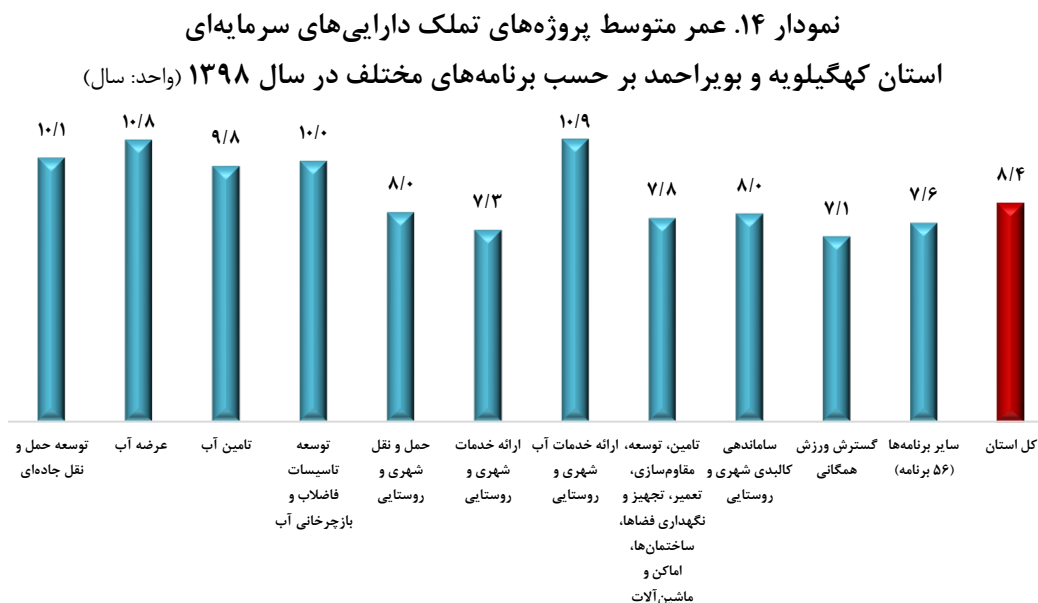
از کل اعتبارات تخصیص یافته استان (واحد: تعداد برنامه)

مأخذ: محاسبات تحقیق بر اساس قوانین بودجه سنواتی کل کشور و مستند طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استان‌ها در سال ۱۳۹۸.

در نمودار زیر، عمر متوسط پروژه‌های عمرانی مربوط به هر یک از برنامه‌های مختلف در استان کهگیلویه و بویراحمد، در سال ۱۳۹۸ نشان داده شده است:

مأخذ: محاسبات تحقیق بر اساس قوانین بودجه سنواتی کل کشور و مستند طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استان‌ها در سال ۱۳۹۸.

با توجه به اطلاعات ارائه‌شده در نمودار فوق، ملاحظه می‌گردد برنامه «ارائه خدمات آب شهری و روستایی»، دارای بیشترین متوسط طول عمر در میان برنامه‌های عمرانی استان کهگیلویه و بویراحمد است. شایان ذکر است متوسط طول عمر پروژه‌های مربوط به ۳ برنامه عمرانی مهم استان از منظر سهم از اعتبارات عمرانی تخصیص‌یافته شامل «توسعه حمل و نقل جاده‌ای»، «عرضه آب» و «تامین آب»، از متوسط طول عمر کل پروژه‌های عمرانی استان (۸.۴ سال) بیشتر است.

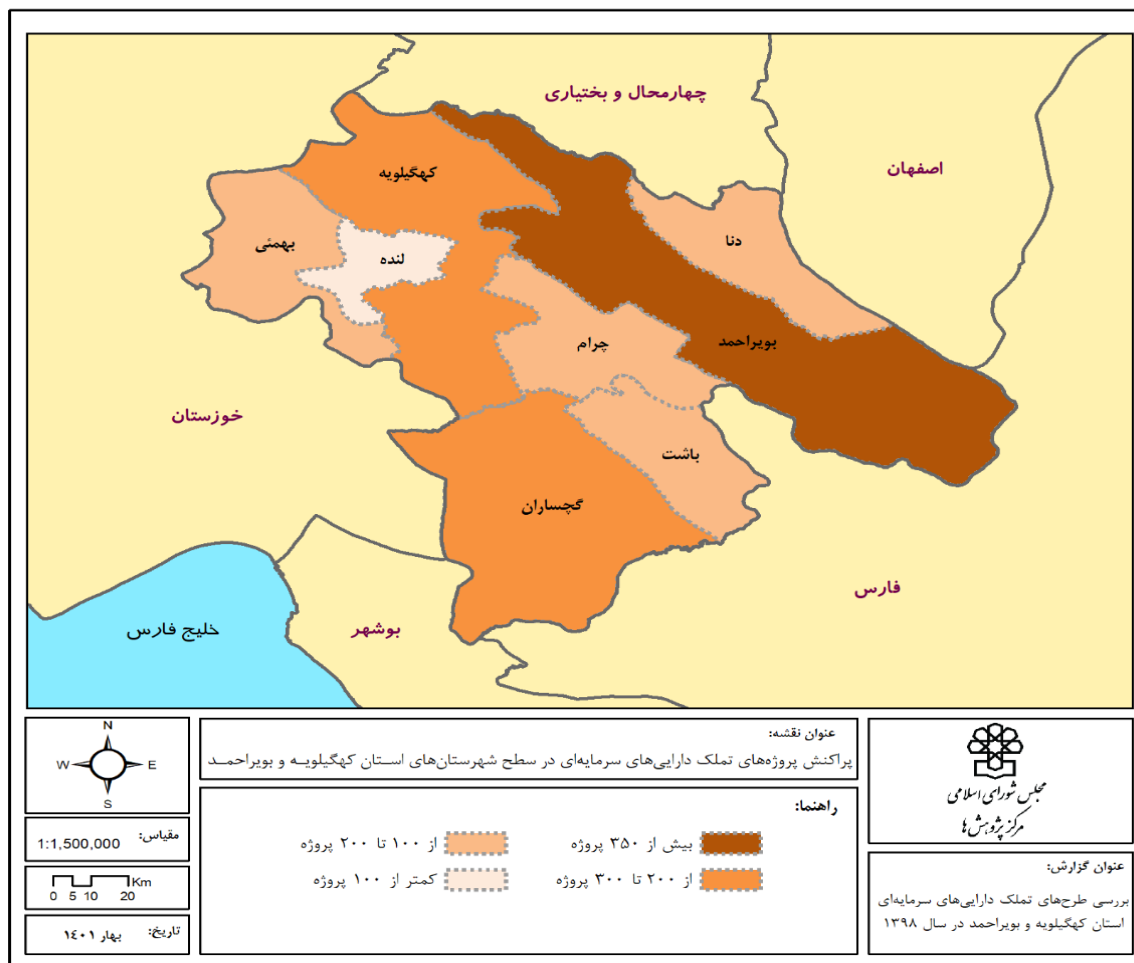
خلاصه وضعیت تخصیص اعتبار به پروژه‌های عمرانی استان کهگیلویه و بویراحمد بر حسب برنامه‌های مختلف، در پیوست گزارش، ارائه شده است. بر اساس اطلاعات مندرج در جدول پیوست، نسبت تخصیص اعتبار برنامه «توسعه حمل و نقل جاده‌ای» که به تنهایی ۱۸.۶ درصد کل اعتبارات تخصیص‌یافته به پروژه‌های عمرانی استان کهگیلویه و بویراحمد را به خود اختصاص داده، معادل ۵۳ درصد بوده است. همچنین وضعیت تخصیص اعتبار ۹ برنامه مهم دیگر استان، بین ۵۶.۸ درصد تا ۸۵.۹ درصد متغیر می‌باشد.

شایان ذکر است، شاخص نسبت تخصیص اعتبار، برای ۲۸ برنامه عمرانی استان، بیش از ۸۰ درصد بوده است. این شاخص برای ۲۵ برنامه دیگر، بین ۶۰ تا ۸۰ درصد و برای ۹ برنامه، بین ۵۰ تا ۶۰ درصد می‌باشد. لذا صرفاً ۴ برنامه عمرانی استان کهگیلویه و بویراحمد، کمتر از ۵۰ درصد اعتبارات مورد نیاز خود را دریافت نموده‌اند. به این ترتیب به طور کلی می‌توان گفت وضعیت شاخص نسبت تخصیص اعتبار در استان کهگیلویه و بویراحمد، نسبتاً مساعد بوده و برنامه‌های عمرانی مختلف، عموماً بخش قابل توجهی از اعتبارات عمرانی مورد نیاز خود را جذب نموده‌اند.

۲-۲. بررسی جغرافیایی طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استان کهگیلویه و بویراحمد در سطح شهرستان‌های استان

در سال ۱۳۹۸، استان کهگیلویه و بویراحمد دارای ۸ شهرستان بوده است^۱ و پروژه‌های عمرانی استان، در سطح این شهرستان‌ها، پراکنده شده‌اند. در نقشه زیر، توزیع جغرافیایی پروژه‌های استان در سطح شهرستان‌ها، نشان داده شده است:

نقشه ۱. پراکنش پروژه‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای در سطح شهرستان‌های استان کهگیلویه و بویراحمد

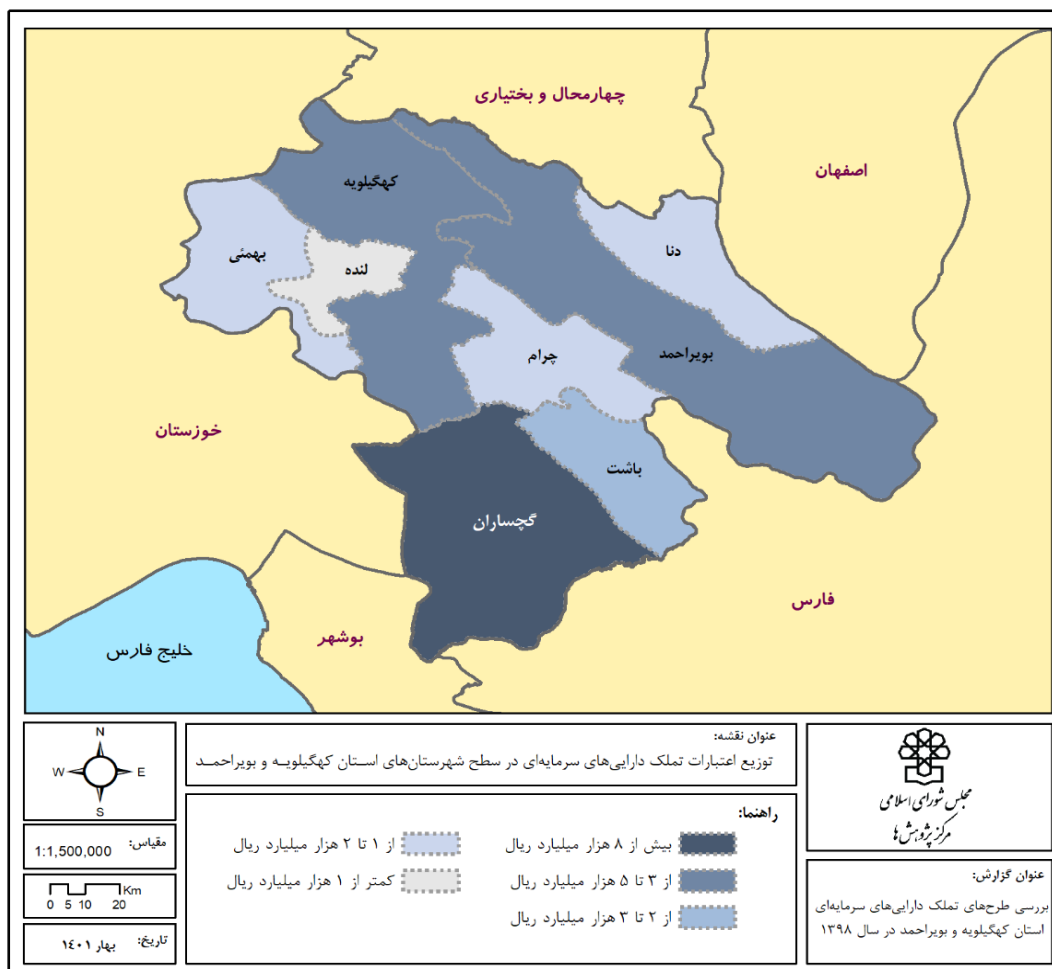
مأخذ: ترسیم‌شده بر اساس قوانین بودجه سنواتی کل کشور و مستند طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استان‌ها در سال ۱۳۹۸.

شایان ذکر است، از میان ۱۴۹۷ پروژه استان، ۶۹ پروژه به صورت بین‌شهرستانی می‌باشند که به دلیل اجرای آن‌ها در سطح بیش از یک شهرستان، تحت عنوان پروژه‌های «سطح استان»، نامیده شده‌اند و در ترسیم نقشه‌های این بخش از مطالعه، لحاظ نگردیده‌اند. علی‌ای حال از منظر توزیع جغرافیایی پروژه‌ها، در استان کهگیلویه و بویراحمد، بیشترین تعداد پروژه در شهرستان‌های «بویراحمد»، «گچساران» و «کهگیلویه» تعریف شده است.

۱. با تأسیس شهرستان «مارگون» در دسامبر سال ۱۳۹۸، در حال حاضر استان کهگیلویه و بویراحمد دارای ۹ شهرستان است.

در نقشه زیر، میزان توزیع اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای در سطح شهرستان‌های استان، نشان داده شده است. به این ترتیب ملاحظه می‌گردد شهرستان «گچساران» با اختلاف نسبتاً زیاد نسبت به سایر شهرستان‌های استان، بخش قابل توجهی از اعتبارات تخصیص یافته استان را به خود اختصاص داده است. این موضوع در رنگ‌بندی نقشه زیر نیز قابل مشاهده است؛ چرا که اعتبار تخصیص داده شده به شهرستان «گچساران» بیش از ۲ برابر متوسط اعتبار تخصیص یافته به گروه دوم شهرستان‌ها است که در طبقه بعدی قرار گرفته‌اند (شهرستان‌های «بویراحمد» و «کهگیلویه»).

نقشه ۲. توزیع اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای در سطح شهرستان‌های استان کهگیلویه و بویراحمد

مأخذ: ترسیم‌شده بر اساس قوانین بودجه سنواتی کل کشور و مستند طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استان‌ها در سال ۱۳۹۸.

همچنین در جدول زیر، وضعیت پروژه‌های عمرانی استان به تفکیک شهرستان‌ها گزارش شده است. بر این اساس، درصد تخصیص اعتبار پروژه‌ها که به نوعی بیان‌گر میزان پیشرفت فیزیکی آن‌ها نیز می‌باشد^۱، در سطح شهرستان‌های استان، نسبتاً مساعد بوده و به جز پروژه‌های «سطح استان»، نسبت تخصیص اعتبار کلیه شهرستان‌های استان، بالاتر از ۵۰ درصد می‌باشد. در این ارتباط، پروژه‌های شهرستان‌های «باشت»، «گچساران» و «بهمئی» به ترتیب با ۷۹.۹

۱ لازم به توجه است ارائه گزارش پیشرفت فیزیکی پروژه‌های عمرانی توسط سازمان برنامه و بودجه کشور از سال ۱۳۹۲ متوقف شده است.

درصد، ۷۳ درصد و ۷۱.۸ درصد تخصیص اعتبار، بیشترین درصد تخصیص اعتبار را دارا می‌باشند. همچنین شاخص نسبت تخصیص اعتبار برای کل پروژه‌های استان، ۶۳.۴ درصد می‌باشد که نسبتاً مطلوب به نظر می‌رسد:

جدول ۶. خلاصه وضعیت پروژه‌های عمرانی استان کهگیلویه و بویراحمد به تفکیک شهرستان‌ها

(واحد: میلیون ریال / درصد)

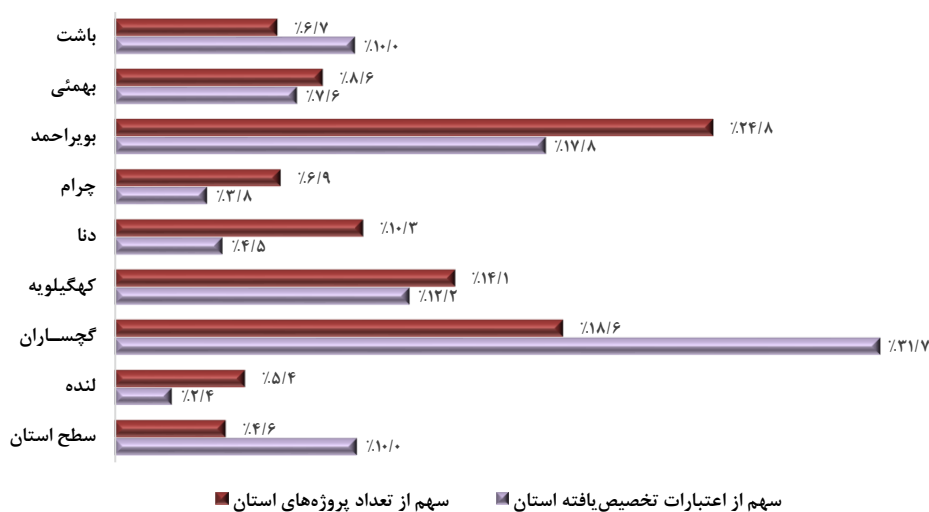
درصد تخصیص اعتبار پروژه‌ها	کل اعتبار پروژه‌ها	برآورد اعتبار سال‌های بعد پروژه‌ها	مجموع اعتبارات اختصاص یافته به پروژه‌ها	تعداد پروژه	شهرستان
۷۹.۹٪	۳,۲۸۰,۷۵۹	۲۰۶,۷۳۸	۲,۶۱۹,۸۲۳	۱۰۱	باشت
۷۱.۸٪	۲,۷۶۶,۴۶۹	۳۷۴,۰۱۲	۱,۹۸۷,۰۰۹	۱۲۹	بهمنی
۶۲.۳٪	۷,۵۳۹,۰۴۵	۱,۹۵۳,۸۵۱	۴,۶۹۴,۳۴۷	۳۷۱	بویراحمد
۵۹.۱٪	۱,۷۱۳,۶۴۷	۵۲۱,۵۰۱	۱,۰۱۲,۲۰۶	۱۰۳	چرام
۶۱.۰٪	۱,۹۳۳,۷۶۸	۵۷۲,۵۹۶	۱,۱۷۹,۲۶۸	۱۵۴	دنا
۵۷.۳٪	۵,۶۰۳,۰۵۳	۱,۷۱۱,۱۵۲	۳,۲۱۱,۶۶۵	۲۱۱	کهگیلویه
۷۳.۰٪	۱۱,۴۱۱,۶۵۵	۱,۸۲۴,۷۳۰	۸,۳۲۷,۵۲۲	۲۷۸	گچساران
۵۱.۲٪	۱,۲۲۶,۵۲۷	۴۵۳,۷۵۶	۶۲۸,۴۳۸	۸۱	لنده
۴۴.۲٪	۵,۹۷۹,۳۶۹	۲,۸۱۰,۰۶۵	۲,۶۴۱,۴۹۷	۶۹	سطح استان (بین شهرستانی)
۶۳.۴٪	۴۱,۴۵۴,۲۹۱	۱۰,۴۲۸,۴۰۰	۲۶,۳۰۱,۷۷۵	۱۴۹۷	کل استان

مأخذ: محاسبات تحقیق بر اساس قوانین بودجه سنواری کل کشور و مستند طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استان‌ها در سال ۱۳۹۸.

به منظور تشریح بهتر وضعیت پروژه‌های عمرانی استان کهگیلویه و بویراحمد در سطح شهرستان‌ها، در نمودار زیر سهم هر یک از شهرستان‌های استان از تعداد پروژه‌ها و اعتبارات عمرانی تخصیص یافته کل استان نشان داده شده است. به این ترتیب ملاحظه می‌گردد حدود ۳۲ درصد از کل اعتبارات عمرانی تخصیص یافته استان، به شهرستان «گچساران» تعلق یافته؛ این شهرستان ۱۸.۶ درصد از تعداد کل پروژه‌های عمرانی استان را به خود اختصاص داده است. به این ترتیب، عدم تعادل قابل توجهی میان شهرستان یادشده با سایر شهرستان‌ها از منظر جذب منابع تخصیص یافته استان، ایجاد شده است. در این ارتباط، شهرستان بویراحمد که شامل شهر یاسوج، مرکز استان کهگیلویه و بویراحمد نیز می‌باشد، علی‌رغم برخورداری از سهم ۲۴.۸ درصدی از تعداد پروژه‌های استان، صرفاً ۱۷.۸ درصد از اعتبارات تخصیص یافته استان، سهم داشته است:

نمودار ۱۵. سهم شهرستان‌های استان کهگیلویه و بویراحمد از تعداد پروژه‌ها و اعتبارات تخصیص یافته استان

مأخذ: محاسبات تحقیق بر اساس قوانین بودجه سنواتی کل کشور و مستند طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استان‌ها در سال ۱۳۹۸.

در جدول زیر، وضعیت درصد تخصیص اعتبار پروژه‌های عمرانی شهرستان‌های استان کهگیلویه و بویراحمد، نشان داده شده است. همان گونه که در جدول مشخص است، از ۴۵ پروژه عمرانی با درصد تخصیص اعتبار کمتر از ۲۰ درصد، ۱۸ پروژه مربوط به شهرستان «بویراحمد»، ۹ پروژه مربوط به شهرستان «دنا» و ۶ پروژه مربوط به شهرستان «چرام» می‌باشد. در این زمینه، نکته قابل توجه این است که شهرستان «گچساران» که از منظر تعداد پروژه، با برخورداری از ۲۷۸ پروژه پس از شهرستان «بویراحمد» در رتبه دوم قرار گرفته است، پروژه‌های با نسبت تخصیص اعتبار کمتر از ۲۰ درصد ندارد. از سوی دیگر، در میان ۶۵۵ پروژه با درصد تخصیص بیش از ۸۰ درصد، بیشترین پروژه‌ها مربوط به شهرستان‌های «گچساران»، «بویراحمد» و «کهگیلویه» بوده است. شایان ذکر است، بیشترین پروژه‌ها با نسبت تخصیص اعتبار ۶۰ تا ۸۰ درصد نیز، مربوط به همین سه شهرستان می‌باشد:

جدول ۷. تعداد پروژه‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای شهرستان‌های استان کهگیلویه و بویراحمد بر حسب درصد تخصیص اعتبار پروژه‌ها

شهرستان	تعداد پروژه	درصد تخصیص اعتبار پروژه‌ها			
		کمتر از ۲۰ درصد	بین ۲۰ تا ۴۰ درصد	بین ۴۰ تا ۶۰ درصد	بین ۶۰ تا ۸۰ درصد
باشت	۱۰۱	۲	۱۰	۱۴	۳۴
بهمئی	۱۲۹	۲	۷	۱۶	۴۷
بویراحمد	۳۷۱	۱۸	۵۴	۷۳	۹۲
چرام	۱۰۳	۶	۹	۱۵	۳۴
دنا	۱۵۴	۹	۱۵	۲۷	۳۷
کهگیلویه	۲۱۱	۵	۱۷	۳۰	۶۶
گچساران	۲۷۸	۰	۷	۲۲	۹۴
لنده	۸۱	۲	۵	۹	۳۰
سطح استان	۶۹	۱	۵	۱۲	۱۶
کل استان	۱,۴۹۷	۴۵	۱۲۹	۲۱۸	۴۵۰

مأخذ: محاسبات تحقیق بر اساس قوانین بودجه سنواتی کل کشور و مستند طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استان‌ها در سال ۱۳۹۸.

در جدول زیر، وضعیت عمر پروژه‌های عمرانی شهرستان‌های استان، مورد بررسی قرار گرفته است. بر اساس اطلاعات مندرج در این جدول، بیشترین تعداد پروژه‌های با عمر کمتر از ۵ سال، مربوط به شهرستان‌های «بویراحمد»، «گچساران» و «کهگیلویه» می‌باشد. همچنین در سال ۱۳۹۸ در استان کهگیلویه و بویراحمد، ۳۷ پروژه بیش از ۲۰ سال و ۱۰۳ پروژه بین ۱۵ تا ۲۰ سال عمر داشته‌اند و شهرستان «بویراحمد»، دارای بیشترین پروژه‌ها با عمر طولانی می‌باشد:

جدول ۸. تعداد پروژه‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای شهرستان‌های استان کهگیلویه و بویراحمد بر حسب عمر پروژه

عمر پروژه‌ها در سال ۱۳۹۸					تعداد پروژه	شهرستان
کمتر از ۵ سال	۵ تا ۱۰ سال	۱۰ تا ۱۵ سال	۱۵ تا ۲۰ سال	۲۰ سال و بیشتر		
۳۴	۴۷	۱۲	۵	۳	۱۰۱	باشت
۳۰	۴۲	۴۲	۱۱	۴	۱۲۹	بهمئی
۱۳۰	۱۲۲	۸۲	۲۳	۱۴	۳۷۱	بویراحمد
۲۴	۶۳	۸	۵	۳	۱۰۳	چرام
۴۲	۴۶	۵۲	۱۱	۳	۱۵۴	دنا
۵۶	۷۴	۵۹	۱۷	۵	۲۱۱	کهگیلویه
۷۹	۱۰۶	۶۸	۲۳	۲	۲۷۸	گچساران
۱۹	۴۵	۱۱	۵	۱	۸۱	لنده
۲۳	۱۳	۲۸	۳	۲	۶۹	سطح استان
۴۳۷	۵۵۸	۳۶۲	۱۰۳	۲۷	۱،۴۹۷	کل استان

مأخذ: محاسبات تحقیق بر اساس قوانین بودجه سنواتی کل کشور و مستند طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استان‌ها در سال ۱۳۹۸.

۲-۳. ارزیابی طول عمر و درصد تخصیص اعتبار پروژه‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استان کهگیلویه و بویراحمد^۱

یکی از معضلات پروژه‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای در کشور، طولانی شدن عمر پروژه‌ها و عدم حصول نتایج مورد انتظار از طرح‌های عمرانی در یک بازه زمانی منطقی، علی‌رغم صرف منابع قابل توجه است. مدت زمان طولانی اجرای برخی طرح‌های عمرانی، علاوه بر هدردهی منابع سرمایه‌ای کشور، اثراتی بر میزان برنامه‌پذیری فرایند توسعه اقتصادی کشور بر جای خواهد گذاشت. به عبارت دیگر، طولانی شدن عمر پروژه‌های عمرانی یک استان به این معنی است که بخشی از برنامه‌های عمران و توسعه استان، متمرکز بر موضوعاتی است که سال‌ها پیش برنامه‌ریزی شده‌اند. بنابراین نوعی وابستگی به مسیر طی شده در تخصیص منابع مالی مشاهده می‌گردد و بخش قابل ملاحظه‌ای از منابع عمرانی استان، بدون توجه به اصول و مبانی آمایش سرزمین و نیازها و مقتضیات روز استان، صرف پروژه‌هایی می‌شود که گاه بیش از یک دهه پیش، برنامه‌ریزی و آغاز شده‌اند.

از این روی، در بررسی و تحلیل طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای هر استان، ارزیابی عمر طرح‌ها متناسب با درصد تخصیص اعتبار مورد نیاز طرح، به منظور ایجاد «مبنای مناسبی برای تصمیم‌گیری» در خصوص طرح‌های یادشده حائز اهمیت است. لذا در این بخش از مطالعه، پروژه‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استان کهگیلویه و

۱. اگرچه بخشی از پروژه‌های مورد بررسی در طبقه طرح‌های مستمر قرار می‌گیرند، اما به نظر می‌رسد مستمر بودن طرح‌ها، از ضرورت نظارت بر نحوه تخصیص منابع نخواهد کاست. بنابراین در این قسمت از مطالعه کلیه پروژه‌ها اعم از مستمر و غیرمستمر مورد توجه و واکاوی قرار گرفته است.

بدیهی است تمامی تحلیل‌های ارائه شده در ارتباط با عمر پروژه از منظر بودجه بوده و با طول عمر سازه‌های عمرانی ارتباطی ندارد.

بویراحمد در قالب یک تحلیل دو بعدی مبتنی بر طول عمر و درصد تخصیص اعتبار، مورد تجزیه و تحلیل قرار می‌گیرند. نتایج این ارزیابی می‌تواند حائز نکات با اهمیتی در خصوص اولویت‌بندی طرح‌های عمرانی استان و تصمیم‌گیری در خصوص آینده آن‌ها باشد.

در این راستا، با ارزیابی دو بعدی پروژه‌های عمرانی استان کهگیلویه و بویراحمد، می‌توان این پروژه‌ها را در ۵ طبقه کلی جای داد که تصمیم‌گیری و نحوه عمل در خصوص پروژه‌های هر طبقه می‌تواند متفاوت باشد. ۵ طبقه یادشده به ترتیب اولویت برای تصمیم‌گیری و اقدام بر مبنای تحلیل طول عمر - درصد تخصیص، به شرح زیر است:

• **پروژه‌های با طول عمر زیاد (بیش از ۱۵ سال) و تخصیص اعتبار اندک (کمتر از ۴۰ درصد)**

این پروژه‌ها دارای بیشترین اثر مخرب بر فرایند برنامه‌ریزی توسعه هستند. چرا که مدت طولانی از آغاز اجرای آن‌ها گذشته است و با توجه به پیشرفت اندک، نمی‌توان چشم‌انداز کوتاه‌مدتی برای اتمام آن‌ها متصور بود. لذا پروژه‌های یادشده در اولویت تصمیم‌گیری و تعیین تکلیف قرار دارند. در این راستا ضروری است ضمن نظارت و بررسی دقیق این گروه از پروژه‌ها و آسیب‌شناسی علل تأخیر، در خصوص توقف، اصلاح یا اتمام پروژه تصمیم‌گیری شود.

• **پروژه‌های با طول عمر متوسط و بیشتر (بیش از ۱۰ سال) و تخصیص اعتبار زیاد (بیش از ۸۰ درصد)**

پروژه‌های با طول عمر متوسط و بیشتر و تخصیص اعتبار بالا نیز با توجه به مدت طولانی فرایند اجرایی آن‌ها در اولویت بعدی قرار دارند. در خصوص این پروژه‌ها به دلیل تخصیص بخش قابل توجهی از اعتبار مورد نیاز پروژه، گزینه توقف چندان مطرح نمی‌باشد. لذا پیشنهاد می‌شود پس از نظارت و بررسی دقیق پروژه و آسیب‌شناسی علل تأخیر، تصمیم عاجل در خصوص اتمام یا اصلاح پروژه در بازه زمانی بسیار کوتاه، اتخاذ گردد.

• **پروژه‌های با طول عمر اندک (کمتر از ۱۰ سال) و تخصیص اعتبار زیاد (بیش از ۸۰ درصد)**

این گروه از پروژه‌ها، در ظاهر از وضعیت مناسبی نسبت به سایر گروه‌ها برخوردار می‌باشند. چرا که در یک بازه زمانی اندک، بخش قابل توجهی از اعتبار مورد نیاز آن‌ها تخصیص داده شده است. بنابراین مهم‌ترین اقدام در خصوص این گروه، تخصیص اعتبار باقیمانده و اتمام پروژه می‌باشد.

• **پروژه‌های با طول عمر متوسط (۱۰ تا ۱۵ سال) و تخصیص اعتبار اندک (کمتر از ۴۰ درصد) یا طول عمر متوسط و**

بیشتر (بیش از ۱۰ سال) و تخصیص اعتبار متوسط (۴۰ تا ۸۰ درصد)

این گروه از پروژه‌ها، شرایط بینابینی نسبت به دو گروه نخست دارند اما با توجه به شرایط متعادل‌تر آن‌ها از منظر عمر و درصد تخصیص، در اولویت چهارم قرار گرفته‌اند. لذا نظارت و بررسی دقیق پروژه‌ها، آسیب‌شناسی علل تأخیر برای پروژه‌های قدیمی‌تر و تصمیم‌گیری در خصوص توقف، اصلاح یا اتمام پروژه، مهم‌ترین اقدامات مورد نیاز برای آن‌ها محسوب می‌گردد.

• پروژه‌های با طول عمر اندک (کمتر از ۱۰ سال) و تخصیص اعتبار متوسط و کمتر (کمتر از ۸۰ درصد) طول عمر این پروژه‌ها به گونه‌ای است که هنوز انحراف جدی در خصوص میزان پیشرفت پروژه رخ نداده است؛ اگر چه درصد تخصیص پایین بخشی از پروژه‌های این گروه، می‌تواند در سال‌های آتی نگران‌کننده باشد. لذا پیشنهاد می‌شود در خصوص پروژه‌های عمرانی گروه پنجم، نظارت جدی با هدف پیشگیری از انحراف فرایند اجرایی صورت پذیرد.^۱ بر این اساس، در نمودار زیر، نحوه طبقه‌بندی پروژه‌های عمرانی استان کهگیلویه و بویراحمد و اقدامات مورد نیاز در خصوص هر طبقه، به تصویر کشیده شده است:

نمودار ۱۶. طبقه‌بندی پروژه‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استان کهگیلویه و بویراحمد و اقدامات مورد نیاز هر طبقه

مأخذ: نتایج تحقیق.

با عنایت به مطالب فوق‌الذکر، در جدول زیر، طبقه‌بندی پروژه‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استان کهگیلویه و بویراحمد در قالب ماتریس عمر-درصد تخصیص اعتبار و تعداد پروژه‌های مربوط به هر طبقه نشان داده شده است:

۱ اولویت‌بندی و اقدامات پیشنهادی در این دسته‌بندی، صرفاً بر مبنای دو شاخص عمر و درصد تخصیص اعتبار پروژه صورت پذیرفته تا تصویری کلی از وضعیت پروژه‌های استان و اقدامات احتمالی مورد نیاز به دست آید. بدیهی است تصمیم‌گیری نهایی در خصوص سرانجام پروژه‌های یادشده، منوط به بررسی دقیق آنها و مشاوره با دست‌اندرکاران هر پروژه و متخصصان امر می‌باشد.

جدول ۹. ماتریس عمر - درصد تخصیص اعتبار پروژه‌های

تملك دارایی‌های سرمایه‌ای استان کهگیلویه و بویراحمد (واحد: تعداد پروژه)

بیشتر ۲۰ سال و	بین ۱۵ تا ۲۰ سال	بین ۱۰ تا ۱۵ سال	بین ۵ تا ۱۰ سال	کمتر از ۵ سال	عمر پروژه
					درصد تخصیص اعتبار
۱	۳	۱	۱۷	۲۳	کمتر از ۲۰ درصد
۱	۵	۱۵	۴۳	۶۵	بین ۲۰ درصد تا ۴۰ درصد
۷	۱۳	۲۷	۶۱	۱۱۰	بین ۴۰ درصد تا ۶۰ درصد
۶	۲۰	۸۹	۱۷۰	۱۶۵	بین ۶۰ درصد تا ۸۰ درصد
۲۲	۶۲	۲۳۰	۲۶۷	۷۴	۸۰ درصد و بیشتر

مأخذ: محاسبات تحقیق بر اساس قوانین بودجه سنواتی کل کشور و مستند طرح‌های تملك دارایی‌های سرمایه‌ای استان‌ها در سال ۱۳۹۸.

با توجه به اطلاعات مندرج در جدول فوق، ملاحظه می‌گردد ۱۰ پروژه عمرانی استان کهگیلویه و بویراحمد در گروه پروژه‌های «عمر بالا و تخصیص اندک» قرار دارند که تعیین تکلیف آن‌ها باید در اولویت نخست تصمیم‌گیران و سیاست‌گذاران استان قرار گیرد. ۱۰ پروژه یادشده به شرح جدول زیر است:

جدول ۱۰. پروژه‌های تملك دارایی‌های سرمایه‌ای استان کهگیلویه و بویراحمد با عمر بالا و تخصیص اندک

شهرستان	کل اعتبار پروژه	اعتبارات اختصاص یافته	عمر پروژه در سال ۱۳۹۸	درصد تخصیص اعتبار	عنوان پروژه	عنوان فصل
بویراحمد	۵۸,۵۲۶	۶,۲۶۴	۱۷	۱۰.۷٪	احداث راه گردنه مارگون به سقاوه (بی بی خاتون)	فصل حمل و نقل
کهگیلویه	۲۵,۰۸۱	۳,۶۵۷	۱۵	۱۴.۶٪	مطالعه و احداث تاسیسات زیربنایی مجتمع‌های گلخانه‌ای کهگیلویه	فصل کشاورزی و منابع طبیعی
کهگیلویه	۵۸,۹۹۰	۱۲,۰۷۷	۲۵	۲۰.۵٪	تامین آب شهرسوق	فصل منابع آب
کهگیلویه	۳۲,۹۱۸	۱۱,۸۷۵	۱۸	۳۶.۱٪	مطالعه تامین آب اراضی سوق و دهدشت غربی	فصل منابع آب
گچساران	۹,۳۳۰	۳,۴۴۲	۱۸	۳۶.۹٪	تهیه و اجرای طرح هادی روستای مارین	فصل توسعه و خدمات شهری، روستایی و عشایری
بویراحمد	۸,۳۸۳	۲,۹۳۹	۱۵	۳۵.۱٪	تهیه و اجرای طرح هادی روستای منصورآباد سراب خمزان	فصل توسعه و خدمات شهری، روستایی و عشایری
بویراحمد	۶,۸۲۳	۱,۸۷۹	۱۵	۲۷.۵٪	تهیه و اجرای طرح هادی روستای گنجه‌ای کهنه	فصل توسعه و خدمات شهری، روستایی و عشایری
بویراحمد	۱۱,۴۷۰	۱,۳۰۴	۱۶	۱۱.۴٪	مجتمع آبرسانی تنگ سرخ	فصل آب و فاضلاب
سطح استان	۵۵۱,۵۷۷	۴۷,۵۳۷	۵۸	۸.۶٪	تکمیل و تجهیز شبکه‌های اندازه‌گیری آب‌های سطحی و زیرزمینی	فصل منابع آب
سطح استان	۴۲۰,۱۱۵	۱۰۸,۰۱۹	۱۵	۲۵.۷٪	مطالعه و اجرای پروژه تعادل بخشی منابع آب زیرزمینی	فصل منابع آب

مأخذ: محاسبات تحقیق بر اساس قوانین بودجه سنواتی کل کشور و مستند طرح‌های تملك دارایی‌های سرمایه‌ای استان‌ها در سال ۱۳۹۸.

همچنین در جدول زیر، شمایی کلی در خصوص وضعیت پروژه‌های تملك دارایی‌های سرمایه‌ای استان کهگیلویه و بویراحمد بر مبنای اولویت‌بندی صورت‌گرفته در قالب ماتریس عمر - تخصیص ارائه شده است:

جدول ۱۱. وضعیت کلی پروژه‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استان کهگیلویه و بویراحمد

بر مبنای اولویت‌بندی ماتریس عمر - تخصیص (واحد: میلیون ریال/ درصد)

اولویت بر حسب ماتریس عمر - تخصیص	تعداد پروژه‌ها	مجموع اعتبارات اختصاص یافته به پروژه‌ها	کل اعتبار پروژه‌ها	بر آورد اعتبار باقیمانده	درصد تخصیص اعتبار پروژه‌ها
اولویت ۱	۱۰	۱۹۸,۹۹۴	۱,۱۸۳,۲۱۳	۹۸۴,۲۱۹	۱۶.۸٪
اولویت ۲	۳۱۴	۶,۷۳۱,۱۲۷	۷,۶۰۱,۰۱۳	۸۶۹,۸۸۶	۸۸.۶٪
اولویت ۳	۳۴۱	۷,۲۹۶,۶۵۹	۸,۲۶۲,۰۶۷	۹۶۵,۴۰۷	۸۸.۳٪
اولویت ۴	۱۷۸	۵,۱۴۸,۵۹۱	۸,۶۳۵,۹۰۰	۳,۴۸۷,۳۰۹	۵۹.۶٪
اولویت ۵	۶۵۴	۶,۹۲۶,۴۰۴	۱۵,۷۷۲,۰۹۹	۸,۸۴۵,۶۹۵	۴۳.۹٪

مأخذ: محاسبات تحقیق بر اساس قوانین بودجه سنواتی کل کشور و مستند طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استان‌ها در سال ۱۳۹۸.

بر اساس اطلاعات مندرج در جدول فوق، برای ۱۰ پروژه مربوط به اولویت ۱، مجموعاً بالغ بر ۱۱۸ میلیارد تومان اعتبار در نظر گرفته شده که علی‌رغم عمر بالای پروژه‌های این گروه، صرفاً ۱۶.۸ درصد اعتبار پیش‌بینی شده (حدود ۲۰ میلیارد تومان)، تخصیص داده شده است. پروژه‌های اولویت ۲ و ۳ به ترتیب با درصد تخصیص ۸۸.۶ درصد و ۸۸.۳ درصد، محتمل‌ترین پروژه‌ها برای اتمام فوری می‌باشند که اعتبار باقی‌مانده آن‌ها مجموعاً در حدود ۱۸۴ میلیارد تومان برآورد شده است. از سوی دیگر، پروژه‌های اولویت ۴ و ۵ که در مجموع ۵۸.۹ درصد از کل اعتبار پیش‌بینی شده برای پروژه‌های عمرانی استان را در بر می‌گیرند، از منظر تخصیص اعتبار، شرایط چندان نامطلوبی ندارند و به ترتیب ۵۹.۶ درصد و ۴۳.۹ درصد تخصیص اعتبار داشته‌اند.

۲-۴. ارزیابی اندازه پروژه‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استان کهگیلویه و بویراحمد بر حسب اعتبار پروژه

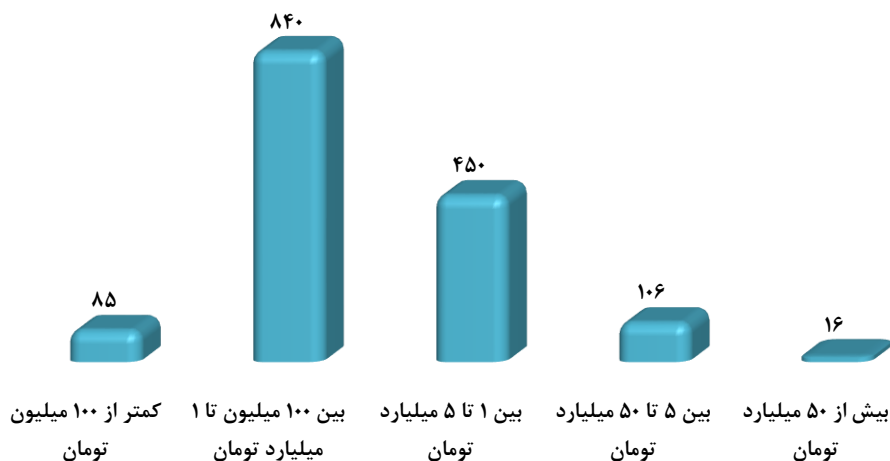
به منظور ارزیابی اندازه پروژه‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استان کهگیلویه و بویراحمد، پس از بررسی کل اعتبار پیش‌بینی شده برای هر یک از پروژه‌های یادشده و با توجه به بازه گسترده اعتبار پروژه‌ها که از ۵ میلیون تومان تا حدود ۲۶۲ میلیارد تومان^۱ متغیر است، نسبت به طبقه‌بندی آن‌ها در قالب ۵ دسته به شرح زیر، اقدام شده است:

- پروژه‌های بسیار کوچک: کمتر از ۱۰۰ میلیون تومان اعتبار،
- پروژه‌های کوچک: بین ۱۰۰ میلیون تا ۱ میلیارد تومان اعتبار،
- پروژه‌های متوسط: بین ۱ تا ۵ میلیارد تومان اعتبار،
- پروژه‌های بزرگ: بین ۵ تا ۵۰ میلیارد تومان اعتبار،
- پروژه‌های بسیار بزرگ: بیش از ۵۰ میلیارد تومان اعتبار.

بر این اساس در نمودار زیر، تعداد پروژه‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استان کهگیلویه و بویراحمد بر حسب اندازه پروژه‌ها (اعتبار پیش‌بینی شده برای پروژه) ارائه شده است:

۱ پروژه بهسازی راه اصلی تقاطع شهرک صنعتی چهاربیشه- امامزاده جعفر (ع) و باباکلان- چرام.

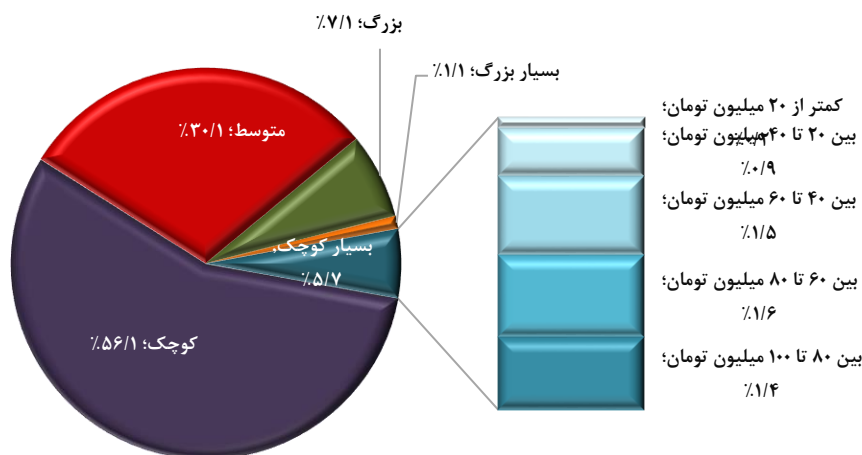
نمودار ۱۷. تعداد پروژه‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استان کهگیلویه و بویراحمد بر حسب اندازه پروژه

مأخذ: محاسبات تحقیق بر اساس قوانین بودجه سنواتی کل کشور و مستند طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استان‌ها در سال ۱۳۹۸.

همچنین در نمودار زیر، توزیع پروژه‌های عمرانی استان کهگیلویه و بویراحمد، بر حسب اندازه پروژه‌ها، به تصویر کشیده شده است:

نمودار ۱۸. توزیع پروژه‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استان کهگیلویه و بویراحمد بر حسب اندازه پروژه‌ها

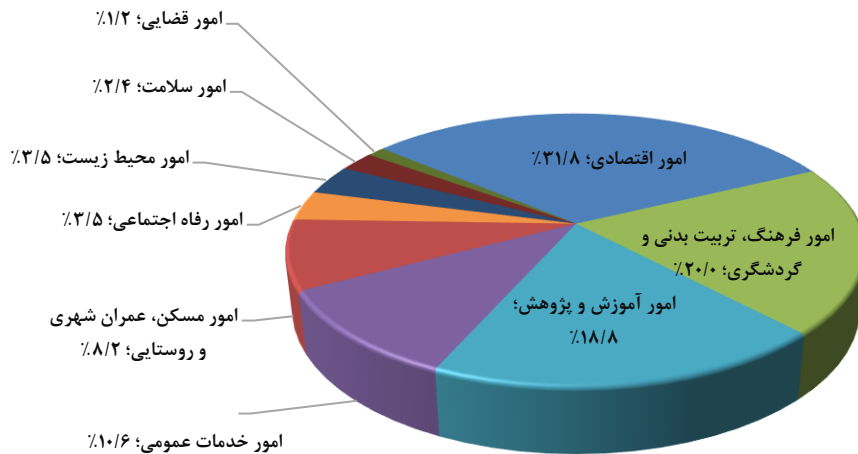

مأخذ: محاسبات تحقیق بر اساس قوانین بودجه سنواتی کل کشور و مستند طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استان‌ها در سال ۱۳۹۸.

به این ترتیب ملاحظه می‌گردد پروژه‌های کوچک (بین ۱۰۰ میلیون تا ۱ میلیارد تومان اعتبار) و متوسط (بین ۱ تا ۵ میلیارد تومان اعتبار)، به ترتیب با در بر گرفتن ۵۶.۱ درصد (۸۴۰ پروژه) و ۳۰.۱ درصد (۴۵۰ پروژه) از کل پروژه‌های عمرانی استان کهگیلویه و بویراحمد، بخش عمده پروژه‌های استان را به خود اختصاص داده‌اند. همچنین پروژه‌های بزرگ (بین ۵ تا ۵۰ میلیارد تومان اعتبار) با ۱۰۶ پروژه (۷.۱ درصد سهم) در رتبه بعدی قرار دارند. شایان ذکر است، اندازه ۸۵ پروژه استان کهگیلویه و بویراحمد (۵.۷ درصد کل پروژه‌های استان)، بسیار کوچک و اعتبار پیش‌بینی شده برای آن‌ها، کمتر از ۱۰۰ میلیون تومان می‌باشد. از سوی دیگر، صرفاً ۱۶ پروژه استان (۱.۱ درصد

کل پروژه‌های استان، در اندازه بسیار بزرگ برنامه‌ریزی شده‌اند و برای آن‌ها بیش از ۵۰ میلیارد تومان اعتبار در نظر گرفته شده است. نمودار زیر، سهم امور مختلف از پروژه‌های بسیار کوچک را نشان می‌دهد:

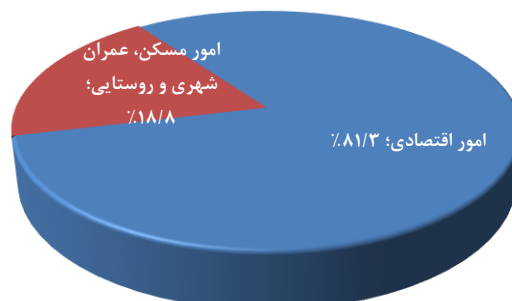
نمودار ۱۹. توزیع پروژه‌های بسیار کوچک (کمتر از ۱۰۰ میلیون تومان اعتبار) بر حسب امور

مأخذ: محاسبات تحقیق بر اساس قوانین بودجه سنواتی کل کشور و مستند طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استان‌ها در سال ۱۳۹۸.

همان‌گونه که در نمودار مشخص است، بیشترین سهم از پروژه‌های عمرانی بسیار کوچک در استان کهگیلویه و بویراحمد، مربوط به «امور اقتصادی» است. همچنین «امور فرهنگ، تربیت‌بدنی و گردشگری» و «امور آموزش و پژوهش» در رتبه‌های بعدی قرار گرفته‌اند. در نمودار زیر نیز، سهم امور مختلف از ۱۶ پروژه عمرانی بسیار بزرگ استان (بیش از ۵۰ میلیارد تومان اعتبار)، نشان داده شده است:

نمودار ۲۰. توزیع پروژه‌های بسیار بزرگ (بیش از ۵۰ میلیارد تومان اعتبار) بر حسب امور

مأخذ: محاسبات تحقیق بر اساس قوانین بودجه سنواتی کل کشور و مستند طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استان‌ها در سال ۱۳۹۸.

نمودار فوق نشان می‌دهد بیشترین سهم از پروژه‌های بسیار بزرگ به «امور اقتصادی» اختصاص یافته است و علاوه آن، دیگر پروژه‌های بسیار بزرگ استان، در قالب «امور مسکن، عمران شهری و روستایی» برنامه‌ریزی شده‌اند. در جدول زیر، وضعیت پروژه‌های عمرانی استان کهگیلویه و بویراحمد به صورت هم‌زمان بر حسب اندازه پروژه و اولویت‌بندی ماتریس عمر - تخصیص، مورد بررسی قرار گرفته است:

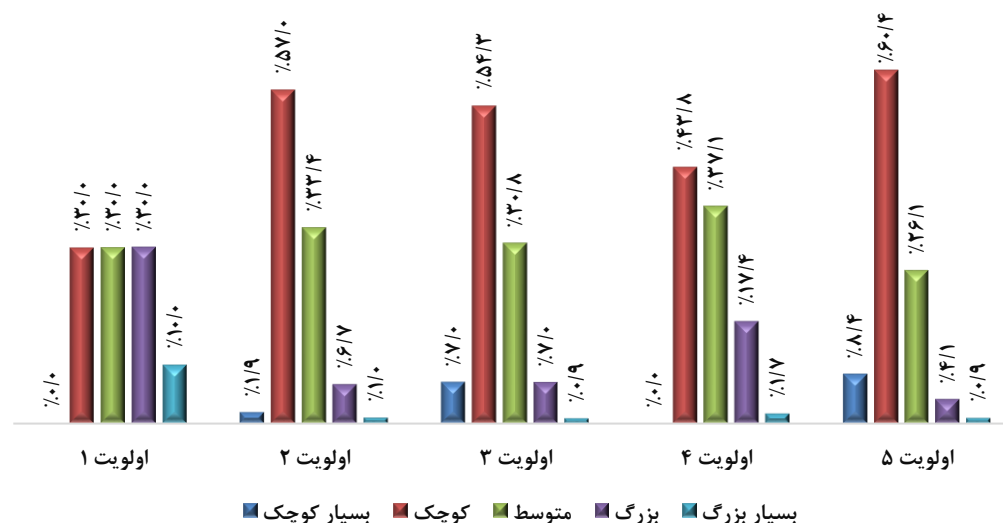
جدول ۱۲. تعداد پروژه‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استان کهگیلویه و بویراحمد بر حسب اندازه و اولویت

اندازه پروژه / اولویت پروژه	اولویت ۱	اولویت ۲	اولویت ۳	اولویت ۴	اولویت ۵	جمع
بسیار کوچک	۰	۶	۲۴	۰	۵۵	۸۵
کوچک	۳	۱۷۹	۱۸۵	۷۸	۳۹۵	۸۴۰
متوسط	۳	۱۰۵	۱۰۵	۶۶	۱۷۱	۴۵۰
بزرگ	۳	۲۱	۲۴	۳۱	۲۷	۱۰۶
بسیار بزرگ	۱	۳	۳	۳	۶	۱۶
جمع	۱۰	۳۱۴	۳۴۱	۱۷۸	۶۵۴	۱,۴۹۷

مأخذ: محاسبات تحقیق بر اساس قوانین بودجه سنواتی کل کشور و مستند طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استان‌ها در سال ۱۳۹۸.

با استفاده از اطلاعات مندرج در جدول فوق، در نمودار زیر توزیع پروژه‌های عمرانی استان کهگیلویه و بویراحمد، بر حسب اندازه پروژه‌ها و اولویت‌بندی ماتریس عمر - تخصیص، نشان داده شده است:

نمودار ۲۱. توزیع پروژه‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استان کهگیلویه و بویراحمد بر حسب اندازه و اولویت

مأخذ: محاسبات تحقیق بر اساس قوانین بودجه سنواتی کل کشور و مستند طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استان‌ها در سال ۱۳۹۸.

همان‌گونه که ملاحظه می‌گردد، از میان ۱۰ پروژه‌ای که به دلیل طول عمر زیاد و درصد تخصیص اندک، در اولویت اول تعیین تکلیف قرار گرفته‌اند، اندازه ۳ پروژه «کوچک»، ۳ پروژه «متوسط»، ۳ پروژه «بزرگ» و نهایتاً ۱ پروژه

«بسیار بزرگ» می‌باشد. پروژه‌های اولویت دوم، که ضمن دارا بودن عمر طولانی، از درصد تخصیص بالایی نیز برخوردار می‌باشند و لذا، تصمیم در خصوص اتمام فوری آن‌ها، محتمل‌تر می‌باشد، عمدتاً در گروه پروژه‌های «کوچک» و «متوسط» قرار دارند. پروژه‌های اولویت سوم (عمر اندک و تخصیص بالا) نیز، عمدتاً «کوچک» و «متوسط» هستند.

همچنین بالغ بر ۸۰.۹ درصد از پروژه‌های اولویت ۴ (طول عمر متوسط/زیاد و تخصیص اندک/متوسط) نیز که طی سال‌های آتی، در صورت عدم پیشرفت قابل ملاحظه و افزایش طول عمر، قابلیت انتقال به ناحیه مربوط به پروژه‌های اولویت ۱ را دارا می‌باشند، در زمره پروژه‌های «کوچک» و «متوسط» قرار دارند و اعتبار پیش‌بینی شده برای هر یک از آن‌ها بین ۱۰۰ میلیون تا ۵ میلیارد تومان می‌باشد.

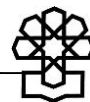
در همین راستا، ۸۶.۵ درصد از پروژه‌های اولویت ۵ (عمر اندک و تخصیص اندک/متوسط) نیز که حدود ۴۴ درصد از کل پروژه‌های عمرانی استان کهگیلویه و بویراحمد را در بر می‌گیرند و عملیات اجرایی آن‌ها طی یک دهه اخیر آغاز شده است، از نظر اندازه، در زمره پروژه‌های «کوچک» و «متوسط» قرار گرفته‌اند. اندازه ۸.۴ درصد دیگر این گروه از پروژه‌ها، «بسیار کوچک» بوده است. لذا صرفاً ۵ درصد از پروژه‌های عمرانی یادشده، به پروژه‌های «بزرگ (۴.۱ درصد)» و «خیلی بزرگ (۰.۹ درصد)» اختصاص یافته است.

جمع‌بندی و پیشنهادها

بررسی طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استان کهگیلویه و بویراحمد حاکی از آن است که در سال ۱۳۹۸، تعداد ۱۴۹۷ پروژه فعال در قالب ۳۵۱ طرح عمرانی وجود داشته است که قدیمی‌ترین آن‌ها از سال ۱۳۴۱ آغاز شده است. طرح‌های یادشده در قالب ۱۰ امور، ۳۱ فصل و ۶۶ برنامه مختلف طبقه‌بندی شده‌اند. مجموع اعتبار پیش‌بینی شده برای پروژه‌های مذکور حدود ۴۱.۵ هزار میلیارد ریال می‌باشد که در مجموع، ۶۳.۴ درصد از اعتبارات یادشده (بالغ بر ۲۶.۳ هزار میلیارد ریال)، جهت اجرای پروژه‌ها، تخصیص داده شده است. متوسط عمر پروژه‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استان کهگیلویه و بویراحمد در سال ۱۳۹۸، معادل ۸.۴ سال بوده است.

در بررسی موضوعی پروژه‌های عمرانی استان کهگیلویه و بویراحمد، مشخص گردید «امور اقتصادی»، «امور مسکن، عمران شهری و روستایی» و «امور فرهنگ، تربیت‌بدنی و گردشگری» به ترتیب با ۳۰.۸ درصد، ۲۹ درصد و ۱۶.۸ درصد سهم، بیشترین سهم از تعداد پروژه‌های استان را به خود اختصاص داده‌اند. «امور اقتصادی»، از منظر اعتبارات تخصیص داده شده نیز با اختلاف شدیدتری نسبت به سایر امور، در رتبه نخست قرار دارد. در این زمینه سهم «امور اقتصادی» از اعتبارات تخصیص یافته استان، ۵۳.۲ درصد بوده و به تنهایی بیش از نیمی از اعتبارات عمرانی تخصیص یافته استان را جذب نموده است. همچنین «امور مسکن، عمران شهری و روستایی» و «امور فرهنگ، تربیت‌بدنی و گردشگری» به ترتیب با سهم ۲۶.۳ درصدی و ۱۰.۶ درصدی، در رتبه‌های دوم و سوم قرار گرفته‌اند.

بر مبنای فصول، فصل‌های «توسعه و خدمات شهری، روستایی و عشایری»، «کشاورزی و منابع طبیعی» و «حمل و نقل» و به ترتیب با ۲۳.۱ درصد، ۱۱ درصد و ۹.۴ درصد سهم، بیشترین سهم را از تعداد پروژه‌های استان به خود

اختصاص داده‌اند. در این راستا، فصل «توسعه و خدمات شهری، روستایی و عشایری» در قالب «امور مسکن، عمران شهری و روستایی» و فصول «کشاورزی و منابع طبیعی» و «حمل و نقل»، ذیل «امور اقتصادی» طبقه‌بندی شده‌اند. از سوی دیگر فصول «منابع آب»، «حمل و نقل» و «توسعه و خدمات شهری، روستایی و عشایری»، به ترتیب با اختصاص ۳۰.۵ درصد، ۱۸.۷ درصد و ۱۴.۸ درصد از اعتبارات تخصیص یافته استان، بیشترین سهم را از منابع اعتباری تخصیصی استان داشته‌اند. شایان ذکر است، فصل «منابع آب» در زمره «امور اقتصادی» می‌باشد.

همچنین از منظر برنامه‌ای، ۲ برنامه «ساماندهی کالبدی شهری و روستایی (فصل توسعه و خدمات شهری، روستایی و عشایری- امور مسکن، عمران شهری و روستایی)» و «توسعه حمل و نقل جاده‌ای (فصل حمل و نقل- امور اقتصادی)»، بیشترین سهم از تعداد پروژه‌ها و ۲ برنامه «توسعه حمل و نقل جاده‌ای (فصل حمل و نقل- امور اقتصادی)» و «عرضه آب (فصل منابع آب- امور اقتصادی)»، بیشترین سهم از اعتبارات تخصیص یافته را به خود اختصاص داده‌اند. شایان توجه است ۵۶ برنامه عمرانی استان کهگیلویه و بویراحمد، علی‌رغم دربرگرفتن ۷۲۹ پروژه، معادل ۴۸.۷ درصد کل پروژه‌های عمرانی استان، صرفاً ۱۹.۷ درصد از اعتبارات تخصیص یافته استان، سهم داشته‌اند. در این زمینه، ۴۳ برنامه از ۵۶ برنامه یادشده، هر یک سهمی بسیار اندک و کمتر از ۰.۵ درصد از اعتبارات تخصیص یافته استان را جذب نموده‌اند.

نتایج حاصل از بررسی جغرافیایی پروژه‌های عمرانی استان کهگیلویه و بویراحمد در سطح شهرستان‌های استان، حاکی از آن است که شهرستان گچساران، ضمن برخورداری از سهم ۱۸.۶ درصدی از تعداد پروژه‌های استان، با ۳۱.۷ درصد سهم از اعتبارات تخصیص یافته استان، سهم قابل توجهی از منابع عمرانی استان را جذب نموده و به این ترتیب، عدم تعادل قابل توجهی در سطح استان ایجاد نموده است. در این زمینه، شهرستان بویراحمد که شامل شهر یاسوج، مرکز استان کهگیلویه و بویراحمد نیز می‌باشد، علی‌رغم برخورداری از سهم ۲۴.۸ درصدی از تعداد پروژه‌های استان، صرفاً ۱۷.۸ درصد از اعتبارات تخصیص یافته استان، سهم داشته است.

بررسی وضعیت شاخص نسبت تخصیص اعتبار پروژه‌ها در استان کهگیلویه و بویراحمد حاکی از آن است که این شاخص به طور کلی از وضعیت نسبتاً مساعدی در سطح استان برخوردار می‌باشد. به گونه‌ای که اندازه شاخص یادشده برای کل پروژه‌های استان، ۶۳.۴ درصد می‌باشد و در سطح شهرستان‌ها نیز، به جز پروژه‌های «سطح استان (بین شهرستانی)»، نسبت تخصیص اعتبار کلیه شهرستان‌های استان، بالاتر از ۵۰ درصد می‌باشد. در این ارتباط، پروژه‌های شهرستان‌های «باشت»، «گچساران» و «بهمئی» به ترتیب با ۷۹.۹ درصد، ۷۳ درصد و ۷۱.۸ درصد تخصیص اعتبار، بیشترین درصد تخصیص اعتبار را دارا می‌باشند.

پس از بررسی موضوعی و جغرافیایی پروژه‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استان کهگیلویه و بویراحمد، مسأله طول عمر و درصد تخصیص اعتبار پروژه‌ها به صورت همزمان مورد ارزیابی قرار گرفته است. این موضوع از آن جهت حائز اهمیت است که طولانی شدن عمر پروژه‌ها و عدم حصول دستاورد قابل اتکا علی‌رغم صرف زمان و منابع فراوان، به یکی از معضلات جدی طرح‌های عمرانی کشور مبدل گشته است. لذا ایجاد مبنای مناسبی برای قضاوت و تصمیم‌گیری در خصوص نحوه برخورد با طرح‌های عمرانی استان، ضروری به نظر می‌رسد. به ویژه آنکه طولانی شدن

اجرای برخی طرح‌های عمرانی، علاوه بر هدردهی منابع سرمایه‌ای کشور، اثراتی بر میزان برنامه‌پذیری فرایند توسعه اقتصادی کشور بر جای خواهد گذاشت.

به عبارت دیگر، طولانی شدن عمر پروژه‌های عمرانی یک استان به این معنی است که بخشی از برنامه‌های عمران و توسعه استان، متمرکز بر موضوعاتی است که سال‌ها پیش برنامه‌ریزی شده‌اند. بنابراین نوعی وابستگی به مسیر طی شده در تخصیص منابع مالی مشاهده می‌گردد و بخش قابل ملاحظه‌ای از منابع عمرانی استان، بدون توجه به اصول و مبانی آمایش سرزمین و نیازها و مقتضیات روز استان، صرف پروژه‌هایی می‌شود که مدت‌ها پیش، برنامه‌ریزی و آغاز شده‌اند. از این روی، پروژه‌های عمرانی استان کهگیلویه و بویراحمد در قالب ماتریسی تحت عنوان عمر-درصد تخصیص مورد ارزیابی قرار گرفته و در ۵ گروه، به شرح جدول زیر طبقه‌بندی شده‌اند:

جدول ۱۳. ارزیابی وضعیت پروژه‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استان کهگیلویه و بویراحمد بر اساس ماتریس عمر-درصد تخصیص

اولویت	گروه	تعداد پروژه	پیشنهاد نحوه برخورد	توضیحات
۱	طول عمر زیاد (بیش از ۱۵ سال) و تخصیص اعتبار اندک (کمتر از ۴۰ درصد)	۱۰	<ul style="list-style-type: none"> نظارت و بررسی دقیق پروژه آسیب‌شناسی علل تأخیر تصمیم‌گیری در خصوص توقف، اصلاح یا اتمام پروژه 	چشم‌انداز کوتاه‌مدتی برای اتمام آن‌ها متصور نمی‌باشد.
۲	طول عمر زیاد (بیش از ۱۵ سال) و تخصیص اعتبار زیاد (بیش از ۸۰ درصد)	۳۱۴	<ul style="list-style-type: none"> نظارت و بررسی دقیق پروژه آسیب‌شناسی علل تأخیر اتمام یا اصلاح پروژه 	به دلیل تخصیص بخش قابل توجهی از اعتبار مورد نیاز پروژه، گزینه توقف چندان مطرح نمی‌باشد.
۳	طول عمر اندک (کمتر از ۱۰ سال) و تخصیص اعتبار زیاد (بیش از ۸۰ درصد)	۳۴۱	<ul style="list-style-type: none"> تخصیص اعتبار باقیمانده و اتمام پروژه 	از وضعیت مناسبی نسبت به سایر گروه‌ها برخوردار می‌باشند.
۴	طول عمر متوسط (۱۰ تا ۱۵ سال) و تخصیص اعتبار اندک (کمتر از ۴۰ درصد) یا طول عمر متوسط و بیشتر (بیش از ۱۰ سال) و تخصیص اعتبار متوسط (۴۰ تا ۸۰ درصد)	۱۷۸	<ul style="list-style-type: none"> نظارت و بررسی دقیق پروژه آسیب‌شناسی علل تأخیر پروژه‌های قدیمی‌تر تصمیم‌گیری در خصوص توقف، اصلاح یا اتمام پروژه 	شرایط بینابینی نسبت به دو گروه نخست دارند اما با توجه به شرایط متعادل‌تر آن‌ها، در اولویت چهارم قرار گرفته‌اند.
۵	طول عمر اندک (کمتر از ۱۰ سال) و تخصیص اعتبار متوسط و کمتر (کمتر از ۸۰ درصد)	۶۵۴	<ul style="list-style-type: none"> نظارت بر پروژه با هدف پیشگیری از انحراف فرایند اجرایی 	هنوز انحراف جدی در خصوص میزان پیشرفت پروژه رخ نداده است.

مأخذ: نتایج تحقیق.

همچنین ارزیابی «اندازه» پروژه‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استان کهگیلویه و بویراحمد بر اساس کل اعتبار پیش‌بینی شده برای هر یک از پروژه‌ها صورت پذیرفته است. بر اساس طبقه‌بندی شرح داده شده در متن گزارش، ۵۷ درصد پروژه‌های عمرانی استان کهگیلویه و بویراحمد، در زمره پروژه‌های «بسیار کوچک» قرار می‌گیرند. اندازه ۵۶٫۱ درصد پروژه‌ها «کوچک» و ۳۰٫۱ درصد آنها، «متوسط» است و در نهایت، پروژه‌های «بزرگ» و «بسیار بزرگ»، به ترتیب ۷٫۱ و ۱٫۱ درصد از کل پروژه‌های استان را به خود اختصاص داده‌اند.

شایان ذکر است از میان ۱۰ پروژه‌ای که به دلیل طول عمر زیاد و درصد تخصیص اندک، در اولویت اول تعیین تکلیف قرار گرفته‌اند، اندازه ۳ پروژه «کوچک»، ۳ پروژه «متوسط»، ۳ پروژه «بزرگ» و نهایتاً ۱ پروژه «بسیار بزرگ» می‌باشد. پروژه‌های سایر اولویت‌ها (دوم تا پنجم)، از نظر شاخص اندازه، عمدتاً در گروه پروژه‌های «کوچک» و «متوسط» قرار گرفته‌اند. لذا اعتبار پیش‌بینی شده برای هر یک از پروژه‌های استان کهگیلویه و بویراحمد، عموماً بین ۱۰۰ میلیون تا ۵ میلیارد تومان می‌باشد.

پیوست‌ها

پیوست ۱

بر اساس مستندات ارائه شده توسط معاونت امور استان‌های سازمان برنامه و بودجه، منابع اعتباری استانی می‌تواند از سرفصل‌های زیر تأمین گردد:

- اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استانی،
- مجموع سه درصد درآمد حاصل از صادرات نفت خام و گاز طبیعی،
- مصوبات خاص استان‌ها،
- اعتبارات ۲۷ درصد ارزش افزوده،
- اعتبارات موضوع ماده (۲۳) قانون نحوه رسیدگی به تخلفات و اخذ جرائم رانندگی،
- حوادث غیرمترقبه ماده (۱۰) قانون تنظیم،
- اعتبارات قانون استفاده متوازن در جدول شماره (۹) توازن ملی ابلاغی به استان‌ها،
- اعتبار موضوع بازپرداخت فروش اموال منقول و غیرمنقول دولتی،
- اعتبار تعهدات سفرهای رهبر انقلاب اسلامی،
- اعتبار تعهدات سفرهای ریاست جمهوری،
- اعتبار موضوع ارتقاء درآمدهای استانی،
- اعتبار متمرکز درآمد- هزینه دستگاه‌های اجرایی،
- اعتبارات موضوع ماده (۶۳) قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت،
- هزینه‌های پیش‌بینی نشده سرمایه‌ای،
- کمک به هزینه‌های اجتناب‌ناپذیر و ضروری،
- کمک به اشخاص حقیق و حقوقی غیردولتی،
- کمک بلاعوض، یارانه سود و کارمزد وجوه اداره‌شده، تحقیقات، آموزش و نظارت بر اجرای طرح‌های تولیدی و خدماتی آموزش عالی غیرانتفاعی،
- کمک به توسعه زیربنای روستایی، تکمیل مجتمع‌های آبرسانی و زیرساخت‌های نواحی صنعتی و کمک‌های فنی و اعتباری به توسعه اشتغال روستایی،
- کمک به اجرای طرح‌های مشارکت با بخش خصوصی،
- اعتبارات موضوع واگذاری طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای نیمه‌تمام، تکمیل شده و آماده بهره‌برداری دولت،
- ایجاد زیرساخت‌های توسعه پایدار شرق و غرب کشور،
- اعتبارات موضوع طرح‌های بیمارستان‌های کشور،
- پرداخت مطالبات مشاوران و پیمانکاران طرح‌های سدها و شبکه‌های آبیاری و زهکشی متوقف شده در حوزه دریاچه ارومیه،

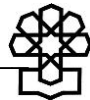
- تسویه بدهی‌های قطعی دولت به اشخاص حقیقی و حقوقی تعاونی و خصوصی و نهادهای غیردولتی از طریق تهاتر بدهی اشخاص یادشده به بانک‌ها،
- تسویه بدهی‌های قطعی شده دولت به اشخاص حقیقی و حقوقی تعاونی و خصوصی،
- تهدات پرداخت نشده بودجه مصوب سال‌های قبل، موضوع مواد (۶۳) و (۶۴) قانون محاسبات عمومی کشور،
- اعتبارات موضوع فروش سهام، سهم‌الشرکه، اموال دارایی‌ها و حقوق مالی و نیروگاه‌های متعلق به دولت و مؤسسات و شرکت‌های دولتی وابسته و تابعه اوراق مشارکت،
- منابع داخلی شرکت‌های دولتی،
- منابع داخلی شهرداری‌ها،
- تسهیلات وام خارجی،
- تسهیلات وام داخلی،
- خودیاری.

پیوست ۲

جدول خلاصه وضعیت تخصیص اعتبار به پروژه‌های عمرانی استان کهگیلویه و بویراحمد بر حسب برنامه

(واحد: میلیون ریال / درصد)

کد برنامه	عنوان برنامه	جمع عملکرد اعتبارات تا سال ۱۳۹۷	مصوب ۱۳۹۸	بر آورد عملکرد سال ۱۳۹۸*	مجموع اعتبارات اختصاص یافته	بر آورد سال‌های بعد	کل اعتبار پروژه	درصد تخصیص اعتبار تا سال ۱۳۹۸
۱۳۰۳۰۱۶۰۰۰	برنامه توسعه حمل و نقل جاده‌ای	۳,۷۹۸,۱۱۸	۱,۹۷۷,۰۳۴	۱,۰۹۹,۲۳۱	۴,۸۹۷,۳۴۹	۳,۴۶۰,۳۸۶	۹,۲۳۵,۵۳۸	۵۳.۰٪
۱۳۰۷۰۰۲۰۰۰	برنامه عرضه آب	۳,۹۳۷,۴۰۳	۱,۶۵۱,۳۷۷	۹۱۸,۱۶۶	۴,۸۵۵,۵۶۹	۲,۷۵۵,۷۱۳	۸,۳۴۴,۴۹۳	۵۸.۳٪
۱۳۰۷۰۰۳۰۰۰	برنامه تامین آب	۱,۹۴۸,۲۲۵	۱,۳۳۵,۸۹۳	۷۴۲,۷۵۷	۲,۶۹۰,۹۸۲	۸۹۴,۷۱۹	۴,۱۷۸,۸۳۷	۶۴.۴٪
۱۵۰۳۰۰۲۰۰۰	برنامه توسعه تاسیسات فاضلاب و بازچرخانی آب	۱,۵۸۴,۲۸۲	۴۸۸,۹۲۸	۲۷۱,۸۴۴	۱,۸۵۶,۱۲۶	۶۱۸,۶۶۶	۲,۶۹۱,۸۷۶	۶۹.۰٪
۱۵۰۲۰۰۴۰۰۰	برنامه حمل و نقل شهری و روستایی	۱,۲۲۳,۸۴۰	۴۹۷,۶۵۴	۲۷۶,۶۹۶	۱,۵۰۰,۵۳۶	۲۵,۰۰۰	۱,۷۴۶,۴۹۴	۸۵.۹٪
۱۵۰۲۰۰۱۰۰۰	برنامه ارائه خدمات شهری و روستایی	۹۴۰,۷۵۶	۶۳۴,۴۵۲	۳۵۲,۷۵۵	۱,۲۹۳,۵۱۱	۲,۰۰۰	۱,۵۷۷,۲۰۸	۸۲.۰٪
۱۵۰۳۰۰۳۰۰۰	برنامه ارائه خدمات آب شهری و روستایی	۸۹۷,۹۱۱	۴۹۳,۸۱۴	۲۷۴,۵۶۱	۱,۱۷۲,۴۷۲	۶۷۳,۷۸۶	۲,۰۶۵,۵۱۱	۵۶.۸٪
۱۰۰۲۰۵۴۰۰۰	تامین، توسعه، مقاوم‌سازی، تعمیر، تجهیز و نگهداری فضاها، ساختمان‌ها، اماکن و ماشین‌آلات	۸۳۴,۳۵۶	۴۱۹,۸۴۸	۲۳۳,۴۳۵	۱,۰۶۷,۷۹۱	.	۱,۲۵۴,۲۰۴	۸۵.۱٪
۱۵۰۲۰۱۲۰۰۰	برنامه ساماندهی کالبدی شهری و روستایی	۶۸۳,۵۸۶	۳۹۶,۳۱۴	۲۲۰,۳۵۱	۹۰۳,۹۳۷	۴۷۱,۳۶۸	۱,۵۵۱,۲۶۸	۵۸.۳٪
۱۷۰۲۰۰۴۰۰۰	برنامه گسترش ورزش همگانی	۶۵۶,۲۳۲	۴۱۶,۸۲۲	۲۳۱,۷۵۳	۸۸۷,۹۸۵	۹۱,۴۹۵	۱,۱۶۴,۵۴۹	۷۶.۳٪
۱۷۰۳۰۲۲۰۰۰	برنامه حمایت از فعالیتهای فرهنگی، هنری، دینی استان‌ها	۳۲۰,۶۴۵	۱۷۰,۲۱۲	۹۴,۶۳۸	۴۱۵,۲۸۳	۴,۰۰۰	۴۹۴,۸۵۷	۸۳.۹٪
۱۷۰۱۰۳۱۰۰۰	برنامه اطلاع‌رسانی و تبلیغات دینی رسانه‌ای	۳۰۳,۱۵۹	۱۵۴,۹۴۲	۸۶,۱۴۸	۳۸۹,۳۰۷	۶۶,۴۹۴	۵۲۴,۵۹۵	۷۴.۲٪
۱۳۰۷۰۰۶۰۰۰	برنامه بهبود بهره‌برداری و حفاظت از منابع آب	۲۴۵,۲۰۷	۲۴۴,۵۰۰	۱۳۵,۹۴۲	۳۸۱,۱۴۹	۸۲۴,۳۵۴	۱,۳۱۴,۰۶۱	۲۹.۰٪
۱۳۰۴۰۱۱۰۰۰	برنامه ایجاد و توسعه صنایع، معادن و زیرساخت‌های صنعتی و معدنی	۳۱۰,۸۰۱	۹۳,۶۵۴	۵۲,۰۷۲	۳۶۲,۸۷۳	۱۲۶,۷۸۴	۵۲۱,۲۳۹	۶۸.۳٪
۱۷۰۱۰۱۰۰۰۰	برنامه حفظ و ارتقاء فعالیتهای فرهنگی - دینی مساجد	۲۵۶,۶۴۸	۴۴,۴۱۵	۲۴,۶۹۵	۲۸۱,۳۴۳	.	۳۰۱,۰۶۳	۹۳.۴٪
۱۷۰۶۰۰۲۰۰۰	برنامه توسعه گردشگری داخلی	۱۸۳,۵۵۷	۱۰۳,۹۹۰	۵۷,۸۱۸	۲۴۱,۳۷۶	۲,۲۴۱	۲۸۹,۷۸۸	۸۳.۳٪
۱۸۰۱۰۰۶۰۰۰	برنامه آموزش دوره دوم متوسطه نظری	۲۰۰,۰۲۷	۷۰,۳۳۰	۳۹,۱۰۳	۲۳۹,۱۳۰	۱۱,۶۵۰	۲۸۲,۰۰۷	۸۴.۸٪
۱۳۰۶۰۱۲۰۰۰	برنامه بهبود بهره‌وری آب در عرصه کشاورزی	۱۶۲,۴۳۰	۱۱۶,۹۱۵	۶۵,۰۰۵	۲۲۷,۴۳۴	۵۲,۴۵۲	۳۳۱,۷۹۷	۶۸.۵٪
۱۷۰۱۰۱۴۰۰۰	برنامه حمایت از حوزه‌های علمیه و مدارس علوم دینی	۱۶۳,۲۲۶	۷۷,۲۴۰	۴۲,۹۴۵	۲۰۶,۱۷۱	.	۲۴۰,۴۶۶	۸۵.۷٪
۱۵۰۲۰۰۵۰۰۰	برنامه ساماندهی عشایر	۱۱۷,۹۴۹	۱۴۴,۹۶۴	۸۰,۶۰۰	۱۹۸,۵۴۹	.	۲۶۲,۹۱۳	۷۵.۵٪
۱۸۰۱۰۰۱۰۰۰	برنامه آموزش ابتدایی	۱۳۳,۰۸۷	۵۶,۵۳۰	۳۱,۴۳۱	۱۶۴,۵۱۷	۵,۹۰۸	۱۹۵,۵۲۵	۸۴.۱٪

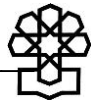

کد برنامه	عنوان برنامه	جمع عملکرد اعتبارات تا سال ۱۳۹۷	مصوب ۱۳۹۸	برآورد عملکرد سال ۱۳۹۸*	مجموع اعتبارات اختصاص یافته	برآورد سال‌های بعد	کل اعتبار پروژه	درصد تخصیص اعتبار تا سال ۱۳۹۸
۱۴۰۴۰۰۲۰۰۰	برنامه حفاظت، احیا و بهسازی زیست‌بوم‌های خشکی	۱۲۴,۹۷۴	۲۸,۵۰۵	۱۵,۸۴۹	۱۴۰,۸۲۳	۰	۱۵۳,۴۷۹	۹۱.۸٪
۱۷۰۲۰۰۵۰۰۰	برنامه ورزش و سلامت دانش‌آموزان	۱۰۰,۷۹۳	۶۱,۵۴۶	۳۴,۲۲۰	۱۳۵,۰۱۲	۱۰,۵۶۸	۱۷۲,۹۰۷	۷۸.۱٪
۱۳۰۶۰۰۲۰۰۰	برنامه احیاء، توسعه و بهره‌برداری اصولی از جنگل‌های کشور	۱۰۵,۰۱۷	۳۷,۳۱۶	۲۰,۷۴۸	۱۲۵,۷۶۵	۰	۱۴۲,۳۳۳	۸۸.۴٪
۱۸۰۱۰۰۵۰۰۰	برنامه آموزش دوره اول متوسطه	۱۰۵,۰۷۳	۳۱,۲۲۵	۱۷,۳۶۱	۱۲۲,۴۳۴	۱۶,۱۵۳	۱۵۲,۴۵۱	۸۰.۳٪
۱۸۰۳۰۲۵۰۰۰	برنامه فضاهای آموزشی و کمک آموزشی	۱۰۷,۲۳۰	۱۶,۲۴۴	۹,۰۳۲	۱۱۶,۲۶۲	۰	۱۲۳,۴۷۴	۹۴.۲٪
۱۹۰۳۰۰۲۰۰۰	برنامه ارائه خدمات اجتماعی فرهنگی، ورزشی به ایثارگران	۸۶,۴۳۸	۴۹,۸۶۷	۲۷,۷۲۶	۱۱۴,۱۶۴	۹۵,۰۶۲	۲۳۱,۳۶۷	۴۹.۳٪
۱۶۰۱۰۰۳۰۰۰	برنامه ارائه خدمات بهداشت شهری	۵۱,۱۲۹	۱۰۳,۵۵۵	۵۷,۵۷۷	۱۰۸,۷۰۶	۱۶,۷۰۰	۱۷۱,۳۸۴	۶۳.۴٪
۱۳۰۷۰۰۵۰۰۰	برنامه مهندسی رودخانه‌ها و سواحل	۵۶,۷۰۹	۸۳,۹۹۶	۴۶,۷۰۲	۱۰۳,۴۱۱	۶۳,۳۸۳	۲۰۴,۰۸۸	۵۰.۷٪
۱۳۰۶۰۰۹۰۰۰	برنامه افزایش محصولات باغی	۷۵,۵۴۰	۲۸,۳۰۸	۱۵,۷۳۹	۹۱,۲۷۹	۲۷,۹۰۰	۱۳۱,۷۴۸	۶۹.۳٪
۱۷۰۳۰۳۱۰۰۰	برنامه ساماندهی امور جوانان	۴۲,۹۷۶	۵۹,۸۷۶	۳۳,۲۹۱	۷۶,۲۶۷	۲۶,۵۶۳	۱۲۹,۴۱۵	۵۸.۹٪
۱۲۰۱۰۰۵۰۰۰	برنامه اقدامات تأمینی و مدیریت بحران	۶۱,۸۸۲	۱۶,۱۹۸	۹,۰۰۶	۷۰,۸۸۹	۰	۷۸,۰۸۰	۹۰.۸٪
۱۳۰۶۰۱۱۰۰۰	برنامه افزایش محصولات زراعی	۳۳,۴۳۰	۵۹,۷۲۵	۳۳,۲۰۷	۶۶,۶۳۷	۴۸,۸۳۱	۱۴۱,۹۸۶	۴۶.۹٪
۱۳۰۶۰۰۱۰۰۰	برنامه آبخیزداری و حفاظت خاک	۴۱,۹۲۷	۴۰,۳۲۰	۲۲,۴۱۸	۶۴,۳۴۵	۰	۸۲,۲۴۷	۷۸.۲٪
۱۶۰۲۰۰۶۰۰۰	برنامه ارتقاء سلامت خون و فرآورده‌های خونی	۵۱,۷۰۹	۲۰,۵۹۴	۱۱,۴۵۰	۶۳,۱۵۹	۱۲,۵۳۰	۸۴,۸۳۳	۷۴.۵٪
۱۹۰۱۰۰۲۰۰۰	برنامه ارائه خدمات امداد و نجات به آسیب‌دیدگان حوادث و سوانح	۳۴,۷۶۲	۳۷,۶۹۲	۲۰,۹۵۷	۵۵,۷۱۹	۶,۰۰۰	۷۸,۴۵۴	۷۱.۰٪
۱۷۰۳۰۳۴۰۰۰	برنامه گسترش و بهسازی کتابخانه‌های عمومی	۳۴,۳۴۳	۳۱,۶۰۰	۱۷,۵۷۰	۵۱,۹۱۳	۰	۶۵,۹۴۳	۷۸.۷٪
۱۷۰۵۰۱۹۰۰۰	برنامه تأمین، توسعه، مقاوم‌سازی، تعمیر، تجهیز و نگهداری فضاها، ساختمان‌ها، اماکن و ماشین‌آلات	۲۱,۱۸۴	۴۶,۹۵۸	۲۶,۱۰۹	۴۷,۲۹۳	۰	۶۸,۱۴۲	۶۹.۴٪
۱۸۰۲۰۰۲۰۰۰	برنامه آموزش دوره دوم متوسطه کار و دانش	۴۱,۱۳۰	۷,۵۵۸	۴,۲۰۲	۴۵,۳۳۲	۰	۴۸,۶۸۸	۹۳.۱٪
۱۳۰۶۰۱۵۰۰۰	برنامه بررسی، کنترل و پایش بیماری‌های واگیر و قرنطینه‌ای دام، طیور و آبزیان	۳۳,۱۴۷	۱۹,۹۳۶	۱۱,۰۸۴	۴۴,۲۳۱	۰	۵۳,۰۸۳	۸۳.۳٪
۱۱۰۱۰۲۵۰۰۰	برنامه کمک به پایگاه‌ها و حوزه‌های مقاومت	۲۵,۱۷۴	۲۳,۹۷۱	۱۳,۳۲۸	۳۸,۵۰۲	۰	۴۹,۱۴۵	۷۸.۳٪
۱۱۰۲۰۱۲۰۰۰	برنامه حفظ نظم و امنیت داخل و خارج شهرها	۷,۰۰۰	۵۴,۹۵۰	۳۰,۵۵۲	۳۷,۵۵۲	۰	۶۱,۹۵۰	۶۰.۶٪
۱۳۰۱۰۱۵۰۰۰	برنامه توسعه امور برق	۱۹,۵۶۶	۳۱,۶۵۰	۱۷,۵۹۷	۳۷,۱۶۴	۰	۵۱,۲۱۶	۷۲.۶٪
۱۸۰۲۰۰۵۰۰۰	برنامه آموزش غیررسمی فنی و حرفه‌ای و مهارتی	۲۸,۷۳۵	۱۴,۶۳۰	۸,۱۳۴	۳۶,۸۶۹	۰	۴۳,۳۶۵	۸۵.۰٪
۱۹۰۴۰۰۳۰۰۰	برنامه ارائه خدمات توانبخشی به نیازمندان	۲۳,۳۴۵	۵,۶۶۸	۳,۱۵۱	۲۶,۴۹۶	۰	۲۹,۰۱۳	۹۱.۳٪
۱۸۰۱۰۰۲۰۰۰	برنامه آموزش استثنائی	۲۱,۴۷۶	۷,۵۶۰	۴,۲۰۳	۲۵,۶۸۰	۰	۲۹,۰۳۶	۸۸.۴٪

کد برنامه	عنوان برنامه	جمع عملکرد اعتبارات تا سال ۱۳۹۷	مصوب ۱۳۹۸	بر آورد عملکرد سال ۱۳۹۸*	مجموع اعتبارات اختصاص یافته	بر آورد سال‌های بعد	کل اعتبار پروژه	درصد تخصیص اعتبار تا سال ۱۳۹۸
۱۶۰۱۰۰۲۰۰۰	برنامه ارائه خدمات بهداشت روستایی	۱۰,۵۱۲	۲۴,۷۱۵	۱۳,۷۴۲	۲۴,۲۵۴	.	۳۵,۲۲۷	۶۸.۸٪
۱۷۰۲۰۰۱۰۰۰	برنامه گسترش ورزش بانوان	۲۱,۷۹۳	۱,۲۰۰	۶۶۷	۲۲,۴۶۰	.	۲۲,۹۹۳	۹۷.۷٪
۱۷۰۷۰۰۲۰۰۰	برنامه طراحی و ترویج صنایع دستی	۱۷,۴۵۱	۶,۴۵۲	۳,۵۸۷	۲۱,۰۳۹	.	۲۳,۹۰۳	۸۸.۰٪
۱۴۰۱۰۰۱۰۰۰	برنامه مدیریت و نظارت بر پسماندها	۱۷,۸۳۴	۴,۷۶۵	۲,۶۴۹	۲۰,۴۸۳	.	۲۲,۵۹۹	۹۰.۶٪
۱۶۰۲۰۰۲۰۰۰	برنامه ارائه خدمات فوریت‌های پزشکی پیش‌بیمارستانی	۲,۰۳۷	۳۲,۳۵۷	۱۷,۹۹۰	۲۰,۰۲۷	۱,۴۰۰	۳۵,۷۹۴	۵۶.۰٪
۱۰۰۴۰۰۲۰۰۰	برنامه پژوهش‌های کاربردی	۱۰,۳۶۵	۱۲,۶۰۰	۷,۰۰۶	۱۷,۳۷۱	.	۲۲,۹۶۵	۷۵.۶٪
۱۳۰۶۰۰۴۰۰۰	برنامه ترویج و توانمندسازی جوامع محلی و بهره‌برداران	۱۱,۵۱۳	۳,۳۵۳	۱,۸۶۴	۱۳,۳۷۷	.	۱۴,۸۶۶	۹۰.۰٪
۱۹۰۳۰۱۹۰۰۰	برنامه حمایت از خانواده و زنان سرپرست خانوار	۱۱,۳۱۹	۱,۹۰۰	۱,۰۵۶	۱۲,۳۷۵	.	۱۳,۲۱۹	۹۳.۶٪
۱۳۰۶۰۰۳۰۰۰	برنامه احیاء، توسعه و بهره‌برداری اصولی از مراتع کشور	۸,۳۱۳	۲,۰۰۰	۱,۱۱۲	۹,۴۲۵	.	۱۰,۳۱۳	۹۱.۴٪
۱۸۰۲۰۰۱۰۰۰	برنامه آموزش دوره دوم متوسطه فنی و حرفه‌ای	۵,۱۲۳	۶,۱۸۶	۳,۴۳۹	۸,۵۶۲	.	۱۱,۳۰۹	۷۵.۷٪
۱۳۰۳۰۰۵۰۰۰	برنامه ارائه خدمات هواشناسی	۶,۷۰۸	۳,۲۲۰	۱,۷۹۰	۸,۴۹۸	.	۹,۹۲۸	۸۵.۶٪
۱۳۰۳۰۰۱۰۰۰	برنامه ارائه خدمات هواشناسی و اقلیم‌شناسی	۵,۲۵۹	۴,۷۸۰	۲,۶۵۸	۷,۹۱۷	.	۱۰,۰۳۹	۷۸.۹٪
۱۲۰۱۰۰۴۰۰۰	برنامه اظهار نظر پزشکی قانونی	۴,۲۲۱	۵,۲۰۰	۲,۸۹۱	۷,۱۱۲	.	۹,۴۲۱	۷۵.۵٪
۱۷۰۴۰۰۲۰۰۰	برنامه تامین، حفاظت، مرمت و معرفی میراث غیرمنقول فرهنگی	۴,۹۹۲	۲,۷۸۱	۱,۵۴۶	۶,۵۳۸	۱۶,۲۹۴	۲۴,۰۶۷	۲۷.۲٪
۱۳۰۴۰۱۲۰۰۰	برنامه تامین، توسعه، مقاوم‌سازی، تعمیر، تجهیز و نگهداری فضاها، ساختمان‌ها، اماکن و ماشین‌آلات	۲,۳۲۹	۶,۷۷۶	۳,۷۶۷	۶,۰۹۶	.	۹,۱۰۵	۶۷.۰٪
۱۰۰۲۰۰۶۰۰۰	برنامه ارائه خدمات نقشه‌برداری و اطلاعات مکانی	۴,۲۹۵	۱,۳۰۴	۷۲۵	۵,۰۲۰	.	۵,۵۹۹	۸۹.۷٪
۱۷۰۴۰۰۵۰۰۰	برنامه گسترش خدمات موزه‌ای	۳,۵۰۰	۲,۰۰۰	۱,۱۱۲	۴,۶۱۲	.	۵,۵۰۰	۸۳.۹٪
۱۴۰۳۰۰۱۰۰۰	برنامه پایش و مدیریت آلاینده‌ها	۱,۹۷۷	۲,۹۳۶	۱,۶۳۲	۳,۶۰۹	.	۴,۹۱۳	۷۳.۵٪
۱۳۰۶۰۳۱۰۰۰	برنامه کنترل و مبارزه با آفات و بیماری‌های گیاهی و علف‌های هرز	۳۱۳	۵,۹۰۰	۳,۲۸۰	۳,۵۹۳	.	۶,۲۱۳	۵۷.۸٪
۱۳۰۵۰۲۴۰۰۰	برنامه تنظیم بازار داخلی	.	۲۰۰	۱۱۱	۱۱۱	.	۲۰۰	۵۵.۶٪
کل استان		۲۰,۳۸۵,۹۹۰	۱۰,۶۳۹,۹۰۱	۵,۹۱۵,۷۸۵	۲۶,۳۰۱,۷۷۵	۱۰,۴۲۸,۴۰۰	۴۱,۴۵۴,۲۹۱	۶۳.۴٪

مأخذ: محاسبات تحقیق بر اساس قوانین بودجه سنواتی کل کشور و مستند طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استان‌ها در سال ۱۳۹۸.

* بر اساس خلاصه گزارش تفریغ بودجه سال ۱۳۹۸ کل کشور منتشره توسط دیوان محاسبات کشور، ضریب تخصیص اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای در سال ۱۳۹۸ معادل ۵۵.۶ درصد بوده است. بنابراین میزان تخصیص اعتبار پروژه‌ها در سال یادشده بر اساس این ضریب برآورد شده است.

منابع و مأخذ

۱. قوانین بودجه سنواتی کل کشور.
۲. مستند طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استان‌ها در سال ۱۳۹۸.
۳. فصیحی، حمید (۱۴۰۰)، «آسیب‌شناسی امور ناظر بر طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای و ارائه راهبردهای ساماندهی»، مرکز پژوهش‌های توسعه و آینده‌نگری.

